

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, csütörtök, szeptember 8-án.

247. szám.

Az amulet

A szélsőbal tegnap vizre bocsájtotta az obstrukció hajóját. Ma ebbe a hajóba a nemzeti párt is beleült. A néppárt nem fog kődni, hogy szintén helyet kérjen a fedélzeten. Az ellenzék tehát szerencsésen elhelyezkedett a közös hajóban.

A helyzet pedig épenséggel nem változott. Ha egyszer az obstrukció el van határozva, egészen mindegy, hogy negyven ember csinálja-e, vagy hatvan. Amikor Leonidas nem tudott a perzsákkal számban is fölérő hadsereget szembeállítani, háromszáz emberrel éppen úgy megcsinálhatta a legklasszikusabb obstrukciót, mint ahogy hatszázzal csinálta volna. A halálhoz ugyanis kevés ember is elég, csak a diadalhoz kell a nagy hadsereg. Aki pedig azt hinné, hogy erkölcsi gyarapodást jelent az obstrukcióra nézve, ha a nemzeti párt is csatlakozik hozzá, az is téved. Tavaly ugyan czinikusnak mondtak, mert rá mertünk mutatni, hogy az Apponyi Albert deczemberi támogatása hajszállal sem csökkentette a szélsőbal obstrukciós kedvét s még a renitens Sággy Gyulát sem tudta jobb utra téríteni, de az idén mégis kénytelenek vagyunk ezt az igazságot megismételni. A szélsőbal obstrukciója esetén Apponyi is csak egy numerus s ahogy tavaly megjött az ex-lex állapot, pedig Apponyi a többség mellé szegődött, elkövetkezhetik az idén megint. A különbség mindössze annyi, hogy amikor csak a szélsőbal obstruál, akkor negyven em-

bernek kell az időt januárig kibeszélni, amikor pedig a nemzeti párt is velük van, hatvanan osztóznak a munkán. Értjük tehát, ha a szélsőbal örvend, de a törvényes állapotnak a végén egészen mindegy, hogy negyvenen ölik meg, vagy hatvanan. Mert negyvenen is csak olyan jól megölhetik.

Épen azért könnyű volna az ellenzék szövetsége fölött egyszerűen elsiklani. Csak meg kellene állapítani, hogy a nemzeti párt is csak olyan komoly faktor, mint a szélsőbal. De úgy rémlik, mintha a nemzeti párt ezuttal többre venné a szélsőballal való szövetkezését egyszerű taktikánál. Nem a kormánynak szól a fenyegetés, mert a kormány tisztában van vele, hogy a mai házszabályok mellett az egész ellenzék, vagy csak egy frakció egyformán elegendő a normális munka megakasztására. A fenyegetés tulmegy a kormányon és azt akarja valahol megértetni, hogy van az országban a dualizmusnak igen sok barátja, aki bizonyos körülmények közt inkább a függetlenségi párt mellé áll, semhogy a kormány javaslatát támogassa. S mintha a nemzeti párt úgy vélné, hogy valahol azt a legfélelmesebb fenyegetésnek veszik, ha a függetlenségi párt erősödését csak emlegetni is hallják.

Itt van az a pont, ahol elkél egy kis felvilágosítás. Abban a formában ugyanis, amelyben az ország alkotmányos élete eddig elhelyezkedett, lassan és észrevétlenül igen lényeges fordulat állott be. Egy amulet vesztette el a varázs-

erejét, amelyet különben is csak az adott neki, hogy hittek benne. De míg ez a hit tartott, az amulet néha igazán csodákat művelt. A magyar kormányok abban az időben ámulva tapasztalták, hogy bizonyos előterjesztések dolgában csak félmunkát kell végezniök, a többit megteszi helyettük az amulet. Akkor volt ez, amikor a kiegyezés még nem bocsájtotta olyan mélyre a gyökereit és nimbusát inkább csak az alkotók nagyságában bírta, de a tapasztalás még nem győzhette meg a nemzet valamennyi rétegét. Az ország érdeke akkor is első sorban állott, de minden lerakott pillérrel a kiegyezés művét is támogatták és nem volt utolsó szempont, hogy az új alkotások nem gyöngíthetik-e azt a kapcsolatot, melyet a kiegyezés megeremtett. A kölcsönös féltékenység kora volt ez, amikor a kiegyezés hívei félszemmel állandóan figyelték a függetlenségi pártot és fenyegető szimptomának vették a legkisebb mozdulását is. Tévedés volt. Az idő bebizonyította. De akkor az a hit, amely a függetlenségi párthoz tapadt, akaratlanul is a legnagyobb szolgálókat tette a kormányoknak, mert előterjesztéseik sorsát nemcsak az ország érdeke, hanem (ami azóta teljesen összeforrott) a kiegyezés megerősítésének szempontja döntötte el. Nehogy a függetlenségi párt erősödjék, mindent meg lehetett csinálni, ami a kiegyezés híveinek táborát erősíti. Amulet volt tehát a függetlenségi párt annál a hitnél fogva, amelylyel nézték s nem csoda, hogy a

Ki hogy fürdőzik?

Nem a betegekről volna itt szó, valamint nem is az ő fürdőikről, hanem inkább azokról, akik az év tizenegy hónapján át a fejükkel dolgozván, a tizenkettediken pihenést keresnek. Ez ugyancsak szükséges dolog, a legerősebb idegzetek, a legkeményebb koponyák megérzik már a tizenegyedik hónap feletjén, hogy a munka nem megy úgy, ahogy kellene s bármiféle foglalatosságban dolgozzon az illető, szinte rémülve tapasztalja magán, hogy ügyeinek legfontosabbjai iránt is nagy csomó nemtörődömség lakozik benne. Bánja is ő... Ez az időpont az, amikor a fejben kezdi elhanyagolni szolgálatát az abba rendelt meggyás s elhatározza, hogy nem dolgozik. Pihenni akar s kikiáltja a szabadságot, bár csupán csak ha egy hónapra is.

Ezt mindenki tudja, hogy így van. Az emberek a fejből dolgozó munkások és a fejből dolgozó munkaadók mind elismerik s egyezkednek, hogy azt a bizonyos tizenkettedik hónapot mikor osszák el rendesen maguk között (hogy jól lakják a kecske, de megmaradjon a káposzta is).

Az emberek aztán megindulnak, hogy megszerezzék fejüknek a tizenkettedik havi pihenést. Előzőleg három napig csomagolnak

s igen furfangos fejtörést fejtenek ki abban, hogy a századvég minden ipari kitalálásának a furfangját magukkal vigyék. Sajnos, még nem találták föl azon spirituszfőzőt, mely ivópohár gyanánt is használatos, bár legtöbbször a ruhakefe tisztét is betölti. Így a fejtörés mindig nagyobb, mert sokféle dolog szükséges. Woerl ur, a nagy utazó, bizonyosan ért az ilyen ügyekhez s lám ő is könyvében valami négy száz eszközt ír elő, amit mind magával vigyen a pihenni vágyó, mert anélkül pihenése nem lesz tökéletes. A ládák végül rendben vannak, az ünnepélyes alkalomra való fekete ruhától a véletlen alkalomra való önbőrotrávköző készülékig — az ember megindul. Illetve még nem indul meg. Ha valami messzi és drága helyet választott magának, előbb némi futkorozásokat végez pénz után, mert elvégre is Svinemündében lehetetlenségzalogban hagyni a fogadósnál az önbőrotrávköző készüléket.

Idővel azonban minden rendbe jut. Az ember elutazik. Elsőbb jön a koci, azután a vasut, sok vasut, a podgyások föladata, leadása, kiváltása, aggodalmak s megérkezés. Oh istentől való öröm, hogy öt nap múlva pihenni vágyó agyad oly elegáns főpinczerekre bízatik, kikből már első tekintetre ki lehet sejtetni a duodez-trónkövetelőt.

Ezután már mind a pihenés következik. Egy kis táncz itten, egy kis promenade ottan, bemutatók, bámulatos szellemességek s némi alkalmi beszéd a tíz év előtt is itt találkozott fürdővendégek alkalmi ünnepén. Később a csinos számadások következnek, azután öltözködések emide, ugyanezek amoda, szóval, a fej pihenése tökéletes. Mire még azután hazafelé jövet a vasutakban gyönyörködsz, az országközi finánczokkal pedig olyféle társalgásba elegyedsz, mit egy jegyzőkönyv fölvétele koronáz, tökéletesen nyugodtan és rendben érsz haza. Ennél különb pihenés nincsen a világon.

Ezzel szemben a másik oldalon itt állnak a magyar nyugóhelyek: a nagy, tágas és csöndes tanyavilág az ő minden egyszerűségével egyetemben, ahol a nyaranti pihenő városi embernek nem hogy penzköltés lenne, de megtakarításszámba mehet amellet, hogy célját tökéletesen eléri. Ott már sehogysem tagadhatja, hogy pihenni lehet s pihenni bír is, akinek szüksége van rá. A kényelem persze nem tökéletes: sem telefon nincs, sem hangverseny a látóhatáron, ellenben csak szélmalomok, miknek szárnyai lassan forognak. Parket bizony nincsen az olvasóteremben, hanem inkább nagyon szép zöld fű nő a réteken s

kormányok nem is igen próbálták az amuletet összetörni. Azt a varázserőt kimélték benne, amely az országnak volt akaratlan erőssége s épen a kezdet legnehezebb idején. Hogy aztán kritikus időkben még talán hivatkoztak is az amulet erejére, azt nem tudjuk. De ez sincsen a valószínűség híjával s a krónikák legalább is megengedik ezt a föltevést. Ha jól emlékszünk, szemére is vetették olykor egyik-másik kormánynak.

Bizonyos azonban, hogy az utolsó esztendőök során lényeges változás történt. A függetlenségi párt nem amulet többé se lenn, se fenn. Se félelmes, se büvös ereje nincsen. Lefelé maga rombolta le a benne való hitet, ezt akárki megfigyelhette. De fölfelé? Az események ebben az irányban is nyomra vezetnek. Még az egyházpolitikai viták idején ugyanis sokan voltak, akik rossz szemmel nézték a szélsőbal csatlakozását és nem hiányoztak olyan hangok, amelyek a magyar kormányt nem annyira a politikája, mint inkább a függetlenségi támogatás miatt ítélték meg. Akkor még hittek az amuletben és nem tartották okos dolognak, hogy a benne rejlő varázserőt növeljék. Ha pedig azóta változás tapasztalható, a nyom nagyon világos. Bánffy Dezső lehetett csak, aki az alkotmányos érintkezésből ezt a babonás momentumot kihasította. Akármilyen ártatlannak hitte máskülönben, az ő egyenességével nem fért meg, hogy egy amuletre kelljen támaszkodnia, amikor a király és a nemzet teljesen megértik egymást és ebben az országban már harmincz esztendő tanulságai erősítették meg a kiegyezésben való bizalmat. Ha régen még szolgálatokat is tehetett, ma csak árt az amulet és Bánffy összetörte. S nem is csalódott, mert az utolsó esztendőök minden eseménye bizonyítja, hogy a magyar király már nem mellékes okokból, hanem kizárólag csakis az ország jól fel-fogott érdekében adta meg jóváhagyását

a kormány minden előterjesztéséhez. Sőt akár a katonai akadémiát, akár a tüz szobor ügyét, akár a negyvennyolczas alkotások emelkedés megörökítését veszszük szembe fog ötteni, mennyivel közelebb iparkodott a nemzeti érzéshez az uralkodó azóta. Csak azt a kis babonát kellett lerontani s a magyar király nagy szívből kiesordult a magyarság szeretete és tradícióinak testülete.

A nemzeti párt pedig most akar azal ijesztetni, hogy bizonyos körülmények közt a függetlenségi párt mellé áll! Elkészt a tisztelt párt. És ha az egész nemzeti párttal erősödnek a szélsőbal, az sem olyan veszedelem. Negyven függetlenségi képviselő helyett lesz hatvan. De hiszen volt már kilenczven is! Az ország azonban épenséggel nem indul sem a negyven, sem a hatvan után. Az ország a saját érdeke után indul s hogy mi az érdeke, az kitetszett a vámanketen is, ahol sehogysem akartak rajongani a föltétlen gazdasági különválás eszméjéért. Az ország ezuttal inkább gróf Károlyi Sándorral tart, aki nyíltan megmondotta, hogy perhorreskálja a vámháborút és óhajtja a vámszerződést. És mi egyebet mondott Bánffy? Vagy Bánffy önérdekből mondja ugyanazt, amit Károlyi önzetlenül hangoztat? . . .

POLITIKAI HIREK.

A politikai helyzet. A függetlenségi és 48-as párt közlönye ma esti számában hírül adja, hogy Apponyi Albert gróf Pulszky Ágostnak mai beszédéből azt az értelmezést olvasta ki, hogy a kormány az Ausztriával való gazdasági viszony fenntartását akként kontemplálja, hogy Ausztriával kereskedelmi szerződést köt, de azért a két állam kifelé politikai vámelegységet fog képezni. Apponyi gróf egyszersmind közölte intimusaival, hogy e megoldás ellen a leghévesebb akciókat kell kifejteni. Pulszky Ágost beszédéből egyébként ma a képviselőház feloszlását is kiolvasták a szélsőbalon. Volt is emiatt egy kis forrongás a Házban, sőt az emberek meg is tréfalgatták egymást az új választások mumusával. Mindez azonban még mindig nem domborítja ki világosan a jövő eseményeket. A szabadelvű

párt nem hisz az ellenzék harci riadóinak, mert sokkal több komolyságot tételez fel az ellenzékől, semhogy feltegye róla, hogy már most megy be egy obstrukcióba, mely amugy is kis erejét szétmorzsolja, mielőtt a tulajdonképeni kiegyezési küzdelemhez nagyon szükségessé vált akcióját kifejthette volna. Mi ugy értesülünk, hogy a kormány azon a napon, amelyen az osztrák Reichsrath bizottsága megkezdi a kiegyezési javaslatok letárgyalását, a magyar képviselőház bizottságaiban is megkezdeti azoknak tárgyalását, úgy, hogy a magyar parlament még mindig eléggé idejekorán valósíthatja meg a kiegyezést az év végéig, ha nem gördítenek eléje oly akadályokat, melyeknek leküzdésére — érzék és hazafias tekintetek nem elégségesek.

A bizalmatlansági indítvány. A képviselőház keddi ülésében, ahogy megírtuk, Eötvös Károly bizalmatlansági indítványt jelentett be. Ez az indítvány, amelynek megokolását és tárgyalását az elnök a hétfői ülés napirendjére tűzte ki, így hangzik:

Mint hogy Magyarországnak, mint független államnak, föltétlen joga van ahhoz, hogy ipari s bel- és külkereskedelmi ügyeit a nemzeti érdekek megóvásával s egyedül a nemzeti jóllét fenntartása s fokozása érdekében külön vámterületen önálló vámtételekkel intézze; minthogy e jogról lemondani e jognak más állam érdekében való korlátozását megengedni s e jognak valóságos gyakorlását bármily érdekből elejteni, felfüggeszténi vagy elhalsztani a haza ellen való hűtlenségnek tekintjük; minthogy Magyarországnak, mint független államnak e jogát csak más állammal szabad törvényhozási elhatározás mellett kötött nemzetközi szerződés korlátozhatja s ily szerződés is csak fölmondásra, vagy megszabott határidőre szólhat; minthogy oly nemzetközi szerződésünk, mely az ország külön vámterületi jogát ideiglenesen is korlátozná, egy állammal sem áll fenn, sőt az Ausztriával fennállott vám- és kereskedelmi szövetségünk is a múlt 1897. évi december 31-én lejárt és meg nem újított és az e szövetség tényleges állapotának megfelelő s az 1898-ik évi I. t-cikkben megszabott ideiglenesség is a folyó év végén végleg megszűnik; minthogy az 1867-iki ugynevezett kiegyezési törvényekben, valamint az azóta meghozott s azokkal kapcsolatos törvényekben az ellen, hogy Magyarország külön vámterületet szervezzen s köz- és nemzetgazdasági ügyeit függetlenül intézze, semmi közjogi vagy államjogi akadály nincs, sőt az 1867-ik évi XII. törvénycikk 68. §-a valamint az 1898-ik évi I. törvénycikk valódi ér-

azon való hentergés nem tartozik a kellemetlen dolgok közé. Az olvasóteremnek bizony nincsen parketje, sőt ha jól keressük a dolgot, olvasóterem sincs, de olvasnivaló sincs, sőt nem is kell, hogy legyen. Az újság, amit minden harmadnap csomósán kap kézhez az ember, valami másfélórás olvasást nyújt, mert amit már az egyikben olvasott, a másikban nem betüzi. Akkor azután nagy nyugalom. Toll, tinta és papír távol essék mitőlünk. Továbbá nagy óvakodás a könyv-olvasástól, ez az, ami szükségeltetik.

De még ócska gunya is kell az ilyesmihhez. Óreg almafák alatt, azokba öltözve, a jó langyos homokban elnyulni nagyon helyes dolog. Ott ugyan egy fertály alatt elalszik a legálmatlanabb ember is s csak akkor érez valami lány-formát, ha a fa egy jó érett almát a derekára hullat. Ha szél van, a jegenyék és eperfák olyforma zugással vannak, hogy az elaltat. A házak belső részében pedig szinte bajos fölkelni az ágyból, szemedet a hófehér falakra hunyitván, újból becsukod, mert hiszen jó volna fölkelni is, de minek, mikor ugyis csak azért kel föl az ember, hogy egy más helyen a fűben ismét lefeküdjék.

A tájon is végtől-végig a nyugalom. Néha ugy félnapjában egyszer a messzi uton

elhalad egy kocsí. Itt-ott a zöld mezőkön fehér libák vannak, de ugy tetszik, azok is egy helyben állanak örökké. Valamely tanyából hosszút bóg fia után egy tehén.

Mint nagy ritkaságot említi az újságlap a híres olasz orvosdoktorok föltalálását, hogy jó az egészségre a napfény, meg az eső, s mily sokan javulnak ez egyszerű orvosságoktól. Itt is van eső, a futó nyári meleg zápor, az alatt gyönyörűség állni. Van nap is, különféle s kiki erejéhez képest sütkérezhet benne. Más a reggeli, más a délelőtti, más a délutáni, a déli pedig oly forró, hogy meggyul tőle a homokra vetett gyufa magától. Ennél különb száraz meleg Kairóban sincs, de azért mégis inkább Kairóba szokás menni, mert Kairó Kairó, ez meg csak magyar homok s ez nem képes semmire. Legföljebb azon borok termésére képes, miket négyhatosával vesz meg literenkint a francia kereskedő az őstermelőtől, s hat hónap mulva visszaküldi bordeauxi bornak, literenkint két forintért. Nem is jó semmi sem, ami itthon adódik, mert im mennyire alpári az olyan dolog, ami nem visel magán idegen bélyeget. Mind ilyen a vadember: a török sapkát is Csehországban csinálják és Norinberga szerkeszti a chinchangook tomahawkját.

Ennélfogva itthon venni napfürdőt, légfürdőt, vagy homokfürdőt — az tökéletes illetlenség volna. A magyar paraszt tudja ugyan ennek a módját, de a paraszt után menni nem illendő. Az tudja igen nehéz munkájában ugy állni a napot, hogy még verejtéke sincs, mert, ugyszólván, fürdik benne nap-nap után, de már napfürdőt csak Olaszhon bir termelni, miután az sokkal előkelőbb.

Nem tagadom egy szóval se, hogy hirt akarok e pár sor irással adni arról, amit különben ugy is tud mindenki, de senki figyelembe nem vesz. De nem tartom tulzásnak azt, amit mondok, hogy ezeken a száraz homokpusztákon ingyen mérük az embernek egészségét. Van egy sógorom, lehetősen ismert nevű tátrai orvos, akinek családja alföldi homokra jár üdülni, míg az apjuk amott foglalkozik hegyi üdülökkel. S most is egy levélből olvashatom, hogy az apjuk, aki a homoktól amugy is sokat várt, hazaérkező gyermekein a várakozásán fölül elcsodálkozott, annyit javultak. Hogy kicsoda kemény barna magyarokká váltak a halvány tótocskák. Micsoda kedves és hasznos az a szik s vele a szikviz. Itt annyi van, hogy tele van vele az árok, a semjék, az emberek azzal rakatják ki tanyájuk udvarát, a közhatalóság az utakat. Ami

telme más intézkedést meg nem enged, mint a külön vámterületek önálló vámtételekkel való fölállítását s végül minthogy az ország közgazdasági s pénzügyi s ezekkel kapcsolatos legmagasabb állami érdekei egyenesen megkövetelik, hogy nemzetünk minden anyagi és szellemi munkájereje egy a nyers, mint az ipari termelés s a bel- és külkereskedelem terén Auszria beavatkozásától menten kizárólag saját nemzeti jólétünk érdekében használtassék föl:

ez okból az országgyűlés sürgős feladata, hogy 1899 január 1-én életbelépő joghatályval Magyarország és társországi egész területén külön vámterület szerveztessék s az ehhez szükséges előintézkedések s ezek közt legelső sorban az önálló vámtételekre s nemzeti jegybank fölállítására vonatkozó törvények és kormányzati rendelkezések megalkottassanak.

Minthogy azonban Bánffy Dezső báró miniszterelnök urnak s miniszter-társainak eddig köztudomásra jutott összes nyilatkozatai és cselekményei kétségtelenül azt bizonyítják, hogy ők az ország e nagy jogáról lemondani s ezzel az állam legfontosabb közgazdasági és pénzügyi érdekeit súlyosan megsérteni törekcsenek s minthogy bennük elegendő politikai képességet nem látunk arra nézve, hogy az évnök még hátralevő részében a nagy nemzeti jogokat és érdekeket megóvhassák: ez okból kimondja a képviselőház, hogy Bánffy Dezső báró miniszterelnök ur és miniszter-társai iránt politikai bizalma nincs.

Budapest, 1898. szeptember 6-án.

Beadják: Kossuth Ferencz, Madarász Imre, Kubik Béla, Papp Elek, Meskó László, Eötvös Károly, Benyovszky Sándor gróf, Rátkay László, Lakatos Miklós, Fáy István.

A ház elnöke. A pénteki ülésben kell a Berzeviczy Albert lemondásával megüresedett alelnöki állást betölteni. A szabadelvű párt újra Berzeviczyt jelöli s vele szemben, ahogy ma megirtuk, Horánszky Nándor lesz az egyesült ellenzék jelöltje. A pénteki választásból tehát minden valószínűség szerint Berzeviczy Albert kerülne ki győztesnek. Híre jár azonban, hogy Berzeviczy Albert megint csak le fog mondani s akkor helyébe a szabadelvű párt Kardos Kálmánt akarja jelölni.

A képviselőház bizottságaiból.

A képviselőház pénzügyi és igazságügyi bizottságai ma délután ülést tartottak, melyben néhány kisebb törvényjavaslatot készítettek elő a plénumban való tárgyalásra. Az ülések lefolyásáról a következő tudósítások számolnak be.

másutt ritka orvosság, itt ingyen terem. Szokása ennek a földnek. A szegfű is önkényt terem benne s az árokpárt tele van azzal a növényvel, ami a cikóriát adja, bár gyökerét senki ki nem szedi, hogy azt megpörkölvén, áruba adja. Jobb azt a némettől venni, a gémlábutól, mert az ezifra papírba rakja s úgy kínálja szivesen.

Azonfelül az angol már régen eltalálta, hogy érdemes olyan vendéghajót indítani annak, amely három hétig megy a tengeren anélkül, hogy valahol kikötne. Három hét múlva visszafordul, kikötöt nem érint s győgyült embereket rak a partra, mert ezeknek hat hétig se könyv, se toll, se papír, se tinta nem juthatott a kezükhöz, a legénység pedig nem állt szóba velük. Itt nem kell hat hét az efafta kurákhöz, kevesebb is elég, itt lehet a „legénységgel” érintkezni, mert azoktól csak nyugodalmat tanulhat. Itt ugyan nem kavarja föl az eszejárását semmi, mert itt ugyanazon mezőkre süt a nap, amikre századok előtt sütött.

Itt az emberek csak az apjukig emlékeznek; néha a nagyapjukig.

(Azonban kérdés, hogy volt-e nekik egyáltalán nagyapjuk?)

Tömörkény István.

(A pénzügyi bizottság ülése.)

A képviselőház pénzügyi bizottsága Széll Kálmán elnöklése alatt tartott mai ülésében tárgyalás alá vette a felállítandó honvéd-főreáliskola és két hadapródiskola céljaira szolgáló építkezések költségeinek fedezésére szükséges póthitelről szóló törvényjavaslatot.

Az elnök a tárgyalás megkezdése előtt üdvözölte a bizottság tagjait s kifejezte azt a reményét, hogy erőt és kedvet hoztak magukkal ama sok munkához, amely a jelen ülészakban rájuk várakozik.

Ezután elhatározta a bizottság, hogy a pénteken benyújtandó állami költségvetéselőirányzat tárgyalását e hónap 15-én fogja megkezdeni s megválasztotta az egyes költségvetési fejezetek előadóit. Az általános budget-jelentés előadójának ismét Hegedűs Sándort, a belügyi tárca költségvetés előadójának Gajári Ödönt, a kereskedelmi tárcaéának Pulszky Ágostot, a földmívelési tárcaéának Babics Józsefet, az igazságügyi tárcaéának Rohonyi Gyulát, a pénzügyi tárcaéának Neményi Ambrust, a kisebb költségvetési fejezetek s a közoktatási budget előadójának Papp Gézát s a honvédelmi költségvetés előadójának Szerb Györgyöt.

Áttérve ezután a póthitel-törvényjavaslat tárgyalására, Szerb György előadó ismertetése után Gromon államtitkár tüzetes felvilágosításokat adott a főreáliskola és két hadapródiskola építkezésének egész folyamatáról s azokról a körülményekről, melyek az építkezést megdrágították, valamint a póthitel-szükségletnek megfelelő kölcsön felvételeiről.

Hegedűs Sándor tulságosan drágának találja az egész építkezést s azt látja, hogy elhamarkodottan s nagyon fölületesen volt az egész ügy a ház elé terjesztve, aminek most adjuk meg az árát. Anélkül, hogy rekriminációkba bocsátkoznák, fölveendőnek véli a bizottsági jelentésbe azt, hogy a tervek megállapításánál a kormány jövőre nagyobb óvatossággal és szigorral járjon el.

Széll elnök nem tagadja, hogy az előirányzatok alaposság tekintetében sok kívánni valót hagytuk, azonban mentésgeül szolgál a miniszteriumnak, hogy az építkezésre igen rövid idő volt szabva. A jelentésbe annyit tartana felveendőnek, hogy a bizottság felkérte a honvédelmi miniszter képviselőjét, hogy ezt a — sajnos — nagy tulkiadást részletesen indokolja, ami meg is történt. A bizottság ez indokolásból azt látván, hogy igen sok oly körülmény állott utólagosan elő, ami indokolja a felmerült tulkiadást, elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot.

A bizottság elhatározta a jelentésnek az elnök javaslata értelmében való szerkesztését.

Rohonyi Gyula kívánatosnak tartaná, hogy az épületek egészségügy-rendészeti szempontból a miniszterium közgei által alaposan megvizsgáltassanak.

Gromon államtitkár válaszolja, hogy az építkezést múlt évi augusztusban kezdték meg, december elején már telő alatt állottak az épületek s azoknak a tél folyamán történt kiszáradása volt egyik oka a felmerült kiadási többletnek. Szólv személyesen győződött meg arról, hogy a háló, étkező- és tantermek teljesen szárazak. Mindazonáltal meg fogja az épületeket a megnyitás előtt egészségügyi szempontból vizsgáltatni.

A bizottság ezek után elfogadta a törvényjavaslatot.

(Az igazságügyi bizottság ülése.)

A képviselőház igazságügyi bizottsága Fabiny Teofil elnöklése alatt ma ülést tartott, amelyen az igazságügy-miniszterium részéről Vörösmarthly államtitkár és Szántó miniszteri tanácsos volt jelen. A bizottság tárgyalás alá vette a polgári jogsegély tárgyában Hágában létrejött nemzetközi egyezmény beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot, melyet Nagy Mihály előadó ismertetett s ajánlott elfogadásra. A nemzeti párt a javaslatban közjogi aggályokat fedezett fel, melyeknek Hódossy Imre kifejezést adott.

Hódossy Imre ugyanis az egyezményt azért nem tartja beczikkelyezhetőnek, mert előterjesztett

alakjában a magyar állam közjogába ütközik. Az egyezmény szövegében a „szerződő államokról” beszél, a „szerződő államok ügyészégi tisztviselői és bíróságai” tekintetében tesz intézkedéseket és végre „a szerződő államok honosairól” szóló rendelkezéseket tartalmaz, azután pedig ugyanezen egyezmény aláírása akként szól, hogy ahhoz a többi közt hozzájárul: „az osztrák-magyar-monarchia részéről Okolicsányi s. k.”

Miután az igazság nem közösügy; miután az osztrák-magyar-monarchiának sem „ügyészégi tisztviselői, sem „bíróságai”, sem „honosai” nincsenek, ugyanazért az osztrák-magyar-monarchia nevében ezek felett intézkedni nem lehet nem szabad és az osztrák-magyar-monarchia nevében igazságügyi nemzetközi szerződés sem köthető.

Hódossy Imre kifejtette továbbá, hogy ez az eddigi precedensekkel is ellentézik, mert az igazságügyi dolgokra vonatkozó nemzetközi szerződésekben eddig mindenütt „Ő felsége Auszria császára és Magyarország apostoli királya” van mint egyik szerződő fél megnevezve, amiben a magyar állam önállósága kifejezésre van juttatva.

Kola János ezeket a közjogi aggályokat nem artja alaposnak, mert az „osztrák-magyar monarchiában” Magyarország is be foglaltatik.

Vörösmarthly Béla államtitkár Kola véleményében osztozik.

Mohay Sándor szintén és az egyezményt beczikkelyezendőnek tartja.

A bizottság erre a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadja.

Veszter Imre visszatér a közjogi aggályra s azt akként tartaná eloszthatónak, hogy Okolicsányi rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter az aláírását rektifikálja.

A bizottság többsége ezt sem tartja szükségesnek.

(Későbbi ülések.)

A földmívelésügyi bizottság e hónap 9-én háromnegyed tíz órakor ülést tart. Tárgy: Elnök-választás.

A zárszámadási bizottság 9-én délután öt órakor ülést tart, melynek tárgyai: A törvényhozás által engedélyezett évi hitellel szemben az 1897. számadási év pótnegyedében előfordult tulkiadások, előirányzat nélküli kiadások és hitelátruházásokról és a törvényhozás által engedélyezett évi hitellel szemben az 1898. V. számadási év I. negyedében előfordult tulkiadások, előirányzat nélküli kiadások és hitelátruházásokról szóló állam-számvevőszéki jelentések.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Amióta Issekutz Viktornak emlékezetes története esett meg a Házban, kinek beszéde felett tudvalegyőleg névszerinti szavazást kértek ily formulázással: tartsa-e Issekutz beszédét ma vagy holnap és az erre vonatkozó névszerinti szavazást ugyancsak névszerinti szavazással a más napra kívánták halasztani, nem történt még meg a tisztelt Házban az a dolog, ami miatt ma kellett ülést tartania. A miniszterelnök tegnap munkarend-javaslatot terjesztett elő. Ebben a többek között azt is indítványozta, hogy ma ne legyen ülés. Mivel azonban tegnap nem tudtak a tisztelt honatyák a munkarend felett megállapodni, ma kellett e felett tisztába jönni és így a mai tulajdonképeni szünetnapon javában tárgyaltak egy kérdés felett, mely szakasztott olyan, mint az Issekutz Győző esete.

Volt azonban ennek a mai ülésnek még egy másik furcsasága is. Bejelentették az obstrukciót, ezt a kollektív vendéget, amely egy idő óta átkozottul jól kezdi magát a Sándor-utcában érezni. Ma már be is vonult, „ohne Sang und Klang” ugyan, ahogy a német mondáná, de azért nem hiányzott a bevonulási aktusnak bizonyos jelentősége. Mert nem utolsó dolog Polónyi Géza társaságában Horánszky Nándort látni, aki az ő kétségbevonhatatlan nagyparlamenti tekintélyét és komolyságát az obstrukció szolgálatába bocsátja. Ezt tette ma Horánszky Nándor, ki egy ugynevezett nagy beszédben kijelentette, hogy a nemzeti párt nem megy bele semmiféle napirendbe mindaddig, amíg a miniszterelnök a kiegyezésre vonatkozó kérdésekre az ellenzéknek nem szolgál bővebb fel-

világosításokkal. A szélsőbalon képzelhető lelkesedéssel fogadták ezt a tekintélyes szövetséget, aki ma pártjával együtt nagyon figyelemreméltó balfelőlésről tett. A nemzeti párt elnökének beszéde tele volt sötét pesszimizmussal és panaszokkal. Panaszokozott a képviselőház tanácskozási módjának súlyosságáról, könnyelműnek mondotta a miniszterelnök tegnapi nyilatkozatát és lelkiismeretlennek mondotta azt a titkolódzást, melyet a bécsi határozatokkal szemben tanusítanak.

A Háznak azonban meghozta a maga napi szenzációját. Horánszky mint az obstrukció kürtöse nem utolsó látványosság. Az esemény egészen olyan természetű volt, hogy egy olyan harcra kész debattort, mint Pulszky Ágostot felszólalásra bírja. Horánszky beszéde sok hálás anyagot nyújtott a „kikezdésre” és kevés arra alkalmasabb szónokja van a Háznak, mint Pulszky Ágoston, kinek éles kritikai bonczkése alatt nem marad szétbontatlan egyetlen egy porczika sem.

Csak hogy Pulszky Ágoston nem azért Pulszky Ágoston, hogy az ellenzék nyugodtan meg is hallgassa az ő kegyetlen kritikáját. Elég volt, hogy Pulszky felemelkedjék helyéről és már is megkezdődött a kedélyeskedés balról. Közbeszólásokkal zavarták, beszédének egyes passzusát meghocholták, őt magát ki nevetették, de ez mind ki nem fogott Pulszkyt, aki ma flegmatikusabb volt, mint valaha. Metező ridegséggel jellemezte az obstrukciót most, amikor még nem is tudja az ellenzék, hogy tulajdonképpen mit fog megobstruálni, majd rá lért a kiegyezés témájára és itt a szabadelvű párt tündető helyeslése között kifejtette, mennyire veszedelmes az ellenzék mostani taktikája. Egy kicsit meg is borzongatta a szélsőbal, amikor az új választások örödgét festette a falra, — végül pedig komoly szavakkal komolyságot kért az ellenzékől.

Pulszky barátai zajosn megéljenzették, amiért az ellenzéknek alaposan megmosta a fejét, az elnök pedig öt percznyi szünetet adott a kifáradt Háznak. A szünet alatt találgatták a folyosókon, mit kell hinni Pulszky-nak az új választásokkal tett fenyegetéséből. Ez a kö nagy hullámokat vért fel az ellenzék vizében.

Ami a szünet után történt, azon hamarosan át lehet futni. Rakovszky István a néppárt nevében jelentette ki, hogy ő Gajári és Pulszky magyarázatát nem akceptálhatja egyenértékűnek a miniszterelnök nyilatkozatával. Makkfalvy Géza és Ivánka Oszkár Horánszky érveinek megerősítésére sietett és mert a vitát még nem volt szabad bezárni, természetesen, hogy Mócsy Antalnak is beszélni kellett. Így aztán szerencsésen elértek az interpellációkhoz, melyekről fel kell jegyezni, hogy Visontai Soma az orosz czár béke akcióját szépnek és üdvösnek, Mócsy Antal azonban a rikkancsosok budapesti szereplését csunyanak és erkölcsellenesnek tartja.

(A képviselőház ülése.)

Az elnök Szilágyi Dezső meggyitván az ülést, bemutat egy csomó kérvényt, melyeket kiadnak a kérvénybizottságnak.

Psik Lajos előadó! Jelenti, hogy az igazoló bizottság Forgách Antal halassa-gyarmati mandátumát rdben találta és végleg igazolta. — Tudomásul vették.

A napirend során a

munkarend

felett megindult vita folytatódott.

Gullner Gyula bizalmatlansággal van azok iránt, akik ezidőszent az ország ügyeit állásuknál fogva vezetik. Rendkívüli napokat élünk most gazdasági életünk válságos fordulóján állunk. Nem tudjuk, miképp fogja a kormány értelmezni az 1867. XII. törvényzikk 68. szakaszát illetőleg a provizorium-törvény 3. szakaszát néhány hét múlva, amikor annak alkalmazására sor kerül. A miniszterelnök tegnapi nyilatkozatából már előre érezhető, hogy milyen lesz ez az értelmezés. A kormány eljárása nem egyéb, mint kaczerkodás lefelé, térdhajtás fölfelé, saját hatalmi érdekeinek fentartására. Rossz szolgálatot tesz a tisztelt miniszterelnök ur, amikor a törvénybe annak ellenkezőjét akarja belemagyarázni. Ha a kormány okoskodásával megtanít bennünket arra, hogy vannak törvények, amelyeket nem lehet végrehajtani, még akkor is, ha azelőtt szükségük állt elő, akkor mi nem

mondhatunk egyebet, minthogy ez koczkajáték a nemzet jövőjével. Ezt a napirendet nem fogadja el.

Horánszky Nándor kijelentette, hogy mindaddig, amíg a miniszterelnök a parlamentnek kimerítő tájékoztatást nem nyújt, a nemzeti párt sem megy bele semmiféle napirendbe. (Zajos helyeslés és tetszés a szélsőbalon.) Ez világos konzekvenciaja a nemzeti párt elfoglalt álláspontjának. Foglalkozik ezután Gajári beszédével s különösen azzal a megjegyzésével, hogy az ellenzék csak szófélsé viselkedéssel csinálja ezt a vitát. Hát olyan gyönyörűség itt vitatkozni? (Nagy tetszés.) Ahol minden erkölcsi alapot lábba taposnak s ahol egy miniszterelnök ki meri szolgálatni az országot a monarchia másik állama kormányának...

Ivánka Oszkár: Az utolsó piaci kofa sem tesz ilyet!

Horánszky Nándor: Itt, ahol a miniszterelnök ur a decemberi viták alkalmával egyebek között a következőket mondotta (Halljuk! Halljuk!) — saját szavait és nem a hozzájuk fűzhető kombinációkat idézem: „Törekvésünk az, hogy a vámszövetséget létrehozzuk május elsejéig; hogyha nem sikerül létrehozunk, létrehozunk esetleg a kereskedelmi szerződést és létrehozunk a külön vámterületet is.” (Félkiáltások a szélsőbaloldalon: No hát! Mozgás a bal és szélsőbaloldalon.) Tehát ezt, mint másik alternatívát állította oda...

Bánffy Dezső báró miniszterelnök; Tessék folytatni, amit mondtam!

Horánszky Nándor: A beszéd nincs nálam. De mondhatom, hogy ezzel ellentétben egy betű sincs benne; ez egy önálló kijelentés, amely magában véve egész és bevégzett. Ezt mint második alternatívát állította oda. (Ellentmondások jobbfelől. Halljuk! Halljuk! balfelől.) Ezzel szemben azt kell kérdeznem a tisztelt miniszterelnök úrtól, hogy ez a nyilatkozat volt-e komoly, vagy a tegnapi nyilatkozat? (Félkiáltások a szélsőbaloldalon: Egyik sem! Butaság mind a kettő! Nagy zaj. Elnök csengett.) Én magam ma már, amint a viszonyok és körülmények mutatják, sem egyiket, sem másikat nem tartom komolynak. Sőt tovább megyek: abszolút nem tartok komolynak semmi olyan kijelentést, amelyre ebben a Házban bárki-nek is politikát pozitíve és bátran rá lehetne építeni. (Ugy van! Ugy van! balfelől.)

Az ellenzék nem engedheti meg, hogy az ország jogait elvegyék, hogy Ausztria azt hirdesse, hogy mi vagunk a kitartottak; hogy elpusztuljon Magyarország joga, érdeke s még Ausztria nekünk tegyen szemrehányást, hogy kizsákmányoljuk. Mindez elég ok arra, hogy a kormányt az ellenzék rászorítsa a nyilatkozattételre. Nincs is értelme annak, hogy a kormány titkolódzék. Ez csak lelkiismeretlen játék, (Ugy van! az ellenzéken.) lenézése a parlamentnek, (Ugy van! az ellenzéken.) így hát rá van kényszerítve az ellenzék, hogy a kormányt minden eszközzel rászorítsa a nyilatkozatra. (Tetszés a baloldalon.) Ismételve kéri a kormányt, tegye lehetővé, hogy a parlament a kérdést nyugodtan tárgyalhassa. A napirendet el nem fogadja. (Zajos tetszés az ellenzéken.)

Pulszky Ágost: Tisztelt Ház! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Az elnök: Csendet kérek itt! (A szélsőbaloldalon mutat.) A képviselő urak szokták közbekiáltani oly illetlen kifejezéseket, amelyeket a házszabályok nem engednek meg. (Félkiáltások a jobboldalon: Ugy van! Korcsmába való!) Kérem, ne szóljanak közbe itt sem! (Derűtség.) Én nem tudom, ki kiáltott közbe s ezért nem utasíthatom rendre, hanem figyelmeztetem, hogy nem módja a tanácskozásonak, ily közbekiáltásokat tenni.

Pulszky Ágost: Horánszky beszédében néha áttör a keserű pesszimizmus. Országos érdek, hogy Magyarország ne nyujtsa a dezorganizáció képét, mely bekövetkezik, ha a magyar törvényhozás működőképessége hármind irányban megátoltatik. (Élénk helyeslés a jobboldalon: Nagy zaj és ellentmondás a bal- és szélsőbaloldalon.)

Az elnök: Kérem a képviselő urakat, ne tessék jövőre beszédeikből előlegezni. (Derűtség.)

Pulszky Ágost: A kormány mostani és decemberi nyilatkozata teljesen fedik egymást. (Helyeslés jobbfelől. Nagy zaj és ellentmondások a bal és szélsőbalon.) Nem tartjuk jogosultnak Apponyinak azon kérését, hogy a kormány már most nyilatkozzék, mit lesz teendő, ha a kiegyezés keresztyvitele most a Reichsrathban nem sikerül, ez odaát rossz hatást szülhetne. Különbben is nem oly egyszerű a felelet.

Polonyi Géza: Az osztrák kormányt tájékoztatjuk, de miüket nem! (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Pulszky Ágost: Az Apponyi által említett kommunikáció világosan kitűnik a kormány programja: a közgazdasági közösségnek törvényes formákban való lehető fentartása.

Györy Elok: A külön vámterület mellett is!

Pulszky Ágost: Az önálló vámterületet való küzdelem érdekében a szélsőbal részéről, az oro-

grammja, de a többi pártok részéről nem. Ha az ország önállóan működik és nem vám- és kereskedelmi szövetséget köt, akkor nincs jogunk kutatni, hogy Ausztriában miként történnek a parallel intézkedések. (Zajos ellentmondások a szélsőbaloldalon.)

Polonyi Géza: Az összes közösügyekre van jogunk befolyolni!

Pulszky Ágost: Most különben sincs helye a nyilatkozásnak a kiegyezésről, mert csak napirendi vita van. Az ellenzék mégis megismertette álláspontját, sőt az ország közvéleménye is megnyilatkozott. (Félkiáltások a szélsőbalon: Hol?!) A képviselőház egészen tisztán akar látni ebben a dologban. A miniszterelnök nyilatkozata óta tisztán is lát. (Helyeslés jobbfelől. Ellentmondások a bal- és szélsőbalon.) Reményli, hogy nem az a szándéka az ellenzéknek most, hogy az országra hivatkozzanak új választással. (Nagy zaj a szélsőbalon. Félkiáltások: Szivesen.)

Polonyi Géza: Most nincs három milliójuk!

Pulszky Ágost: Önök addig nem engednek, amíg a miniszterelnök nem nyilatkozik. Ez az obstrukció formális bejelentése. Ezt nagy nemzeti szerencsétlenségnek tartja és ezért kéri a miniszterelnök urnak a napirendre vonatkozó javaslatát elfogadni. (Helyeslés és éljenzés jobbfelől. Élénk félkiáltások a szélsőbalon: Hoch! Hoch!)

Az Elnök az ülést öt perczre felfüggeszti.

Szünet után.

Rakovszky István: Reflektál Gajári tegnapi előtti kijelentésére és bíralt alá veszi a miniszterelnöknek azt a kijelentését, hogy az önálló berendezkedés az országot tönkre tenné. Gajári őszinteségéről meg van győződve, de a kormányról nem; Gajári őszinteségére ma kevesebb szükség van, mint a miniszterelnökére, (Ugy van! a baloldalon.) kinek részéről hiányzik az őszinte nyilatkozat. Ezt sem Pulszky, sem Gajári őszintesége nem pótolhatja. Bánffy Dezső Plátót követi, aki azt mondja, hogy államférfinak jogában áll a tömeget félrevezetni és homályban hagyni. Míg a kiegyezési kérdésben nem látunk tisztán, mi a javaslatot meg nem szavazzuk.

Makkfalvy Géza: Irigyl — ugymond — a szabadelvű pártot, mely a miniszterelnök intenczióit ismeri. A kormány eddig őszintén nem nyilatkozott. Beszéde további folyamán Gajárral polemizál. A kormány nem akarja érvényesíteni a nemzet akaratát, hanem Ausztria érdekei előtt meghátrál. (Ugy van! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.) Magatartásával a miniszterelnök felbátorítja az ellenfelet, mely hüvelynek kell, hogy tartsa érdekeink képviselőjét. A törvényt félremagyarázni nem szabad. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Pulszky figyelmeztetett ma arra, hogy az ország törvényei csorbíthatatlanul fentartassanak s ő maga hamisan értelmezte a törvényt. Nem járul hozzá a javaslathoz.

Horánszky Nándor: Személyes, kérdésben szólal fel. Pulszky tévedett akkor, mikor azt állította, hogy a szülő meg fogja akadályozni a napirend megállapítását. Ő csak nem fog hozzájárulni ehhez a napirendhez.

Károlyi Sándor gróf: Személyes kérdésben szólal föl. Nem volt jelen Pulszky beszéde alatt. A vámanként kijelentette, hogy a vámháboru előidézése nem lehet Magyarország érdeke, még kevésbbé lehetne Ausztria érdeke. Ez volt az ő álláspontja.

Ivánka Oszkár: Az ország kíváncsi volt a kormány álláspontjára, de nem kaptunk tájékoztatást. A miniszterelnök kétféle nyilatkozatot tett, melyek egymással ellentétesek. Pulszky igyekezett az ő modorában kimagyarázni, hogy mi ezentul is képezzünk a külfölddel szemben Ausztriával együtt egy politikai vámegegyeséget, míg tényleg szerződésre léptünk vele. Azt is kijelentette, hogy a rendezésre nézve a kormányok közt megegyezés jött létre. Kérdi, melyek ezek a megegyezések és megállapodások? Az erre vonatkozó magyarázatok kielégíthetik a szabadelvű pártot. A miniszterelnök maga sincs tisztában vele, hogy mit fog tenni. Az állapot hasonlít ahhoz, mikor valaki egy törvénytelenül születendő miatt titkolódzik. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon és derűtség.)

Mócsy Antal: Szélsőségnek mondja Gajári és a miniszterelnök azt a nyilatkozatát, hogy az önálló gazdasági berendezkedés az ország tönkrejutását idézné elő. Kérdi a szabadelvű pártot, hogy 30 évi uralma alatt oly rosszul gazdálkodott, hogy az ország tönkre menne, ha önálló gazdasági életünk lenne? A kormány iránt bizalommal nem viselkedik, legalább addig nem, míg a miniszterelnök nem nyilatkozik s ezért a napirend-javaslatához nem járul addig hozzá. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Rátay László: Kéri a Házat, hogy beszédét, tekintettel arra, hogy már felkeltőre jár az idő s így itt az interpellációk ideje a következő ülésen mondassa el. (Helyeslés.)

Az elnök: A vitát a pénteki ülésre halasztja.
Az ülés végén sorra kerültek az

interpellációk

Visontai Soma kérdi a kormányt, hogy hajlandó-e felvilágosítást adni, vajjon külügyi kormányunk mily állást foglal el az orosz czár békejavaslatával szemben; hajlandó-e a miniszterelnök ur az alkotmányunk által biztosított jogkörében odahatni és minden befolyását érvényesíteni, hogy a II. Miklós orosz czárnak úgy a monarchia, valamint különösen Magyarország érdekei szempontjából kiválóan figyelemre méltó javaslatát külügyi kormányunk barátságos támogatásában részesítse, a konferencia létrejöttét és a javaslatban felvetett eszmék érvényesülését előmozdítsa?

Möcsy Antal kérdi a belügyminisztert, hogy I. Hajlandó-e a serdületlen ifjuság egészségének s erkölcsiségének védelme érdekében intézkedni. 2. Hajlandó-e mult év június 2-án kiadott rendeletének kellő érvényt szerezni, mely a pornografikus iratok és nyomtatványok terjesztésének meggátolására vonatkozik.

Az ülés vége negyed három órákor.

KÜLFÖLD.

Walsin-Esterházy szökése.

(Távirati tudósítások.)

A Dreyfus-ügynek ismét van szenzációja. A hamisító Henry öngyilkossága után a hamisításoknak egyik-másik ludasa sietett a büntető igazságszolgáltatás kezei elől elmenekülni. Walsin-Esterházy, a bordereau jeles szerzője és a feketefátyolos hölgy famózus barátja, három nap óta eltűnt Párisból, ahol úgy látszik, nagyon izzó lett alatta a talaj. Piquardnak tehát csakugyan igaza volt, amikor azt mondta erről az emberről, hogy ő nem sujtathatja le, mert Walsin-Esterházyval a bíróságoknak kell leszámolni.

A bíróságoknak minden jel szerint csakugyan foglalkozniuk kell majd a Dreyfus-üggyel, mert a francia minisztertanács elvben már hozzájárult a revízióhoz.

Párisban tehát egymást követik az események, melyek meg fogják hozni a Dreyfus-ügyben a teljes világosságot és talán egy ártatlan ember rehabilitálását is.

Táviratainkat itt adjuk:

Esterházy.

Páris, szeptember 7.

Walsin-Esterházy néhány nap óta nem jelent meg lakásán. Az a hír van elterjedve, hogy külföldre szökött. Senki sem tudja, hogy hová lett. Lakásán semmi fölvilágosítást nem adnak tartózkodásáról. Néhányan állítólag látták, amint a St. Lazare pályaudvaron jegyet váltott és expresszvonattal elutazott.

A „Rappel“ egész határozottsággal jelenti, hogy Walsin-Esterházy megszökött. Állítólag sok pénzt vitt magával.

A „Petite République“ megerősíti Walsin-Esterházy szökésének híret és hozzáteszi, hogy Walsin Cavaignac lemondása készítette a szökésre, mert attól félt, hogy az új hadügyminiszter nyomban le fogja tartóztatni.

A „Petite République“-nek egyik munkatársa felkereste Walsin kedvesét, Pays Margitot, aki azt mondta, hogy Walsin elrejtve tartja és még a legjobb barátjainak sem szabad tudniok az ő rejtekhelyét. A „Petite République“ igen élesen megtagadja a kormányt a miatt, hogy e notórius gonoszterő szökését nem akadályozta meg.

A legújabb hírek szerint bizonyosnak látszik, hogy Walsin-Esterházy megszökött, sőt már azt is tudják, hogy a volt örnagy a mult szombaton este utazott el Párisból. Most már azt is tudják, hogy miért jelelt meg a „Gaulois“ mult vasárnapi számában az a hír, hogy Walsin-Esterházy hajlandó a bíróságnak megvallani, hogy ő hamisította a bordereaut. Walsinnak ezzel a híreszteléssel csak az volt a ezéja, hogy a vezérkarban levő barátaira pressziót gyakoroljon s hogy ezek őt a szökéshez szükséges pénzzel ellássák.

Páris, szeptember 7.

Esterházy lakása tele van reporterekkel. Az esti lapok legnagyobb része Pays

asszonyoknak azt a nyilatkozatát hozza, hogy Esterházy otthon van, éjjel egy mellékszobában alszik és hogy senki sem fogja őt látni. Tényleg úgy is van, hogy még azoknak a lapoknak munkatársai sem látták, amelyek Esterházy védelmezői.

Revízió előtt.

Páris, szeptember 7.

Ma több nemzeti és antiszemita képviselő érkezett ide, hogy azt a mozgalmat, amelyet a sajtó a kamara összehívása érdekében indított, támogassa. Bary György klerikális képviselő bejelentette a miniszterelnöknek, hogy interpellálni fogja a Dreyfus-pör revíziója tárgyában. A képviselő figyelmezteti a kormányt arra, hogy akkor, amikor hivatalát elfoglalta, megígerte, hogy a hazaáruló Dreyfus érdekében üzött agitációt erélyesen megfékezi.

Ugyanez a képviselő volt az, aki választóinak ezeket mondta:

„Akár ártatlan Dreyfus, akár nem, a hagnoban kell maradnia. A kamarák összehívása érdekében megindult akciónak semmi kilátása sincs arra, hogy sikerrel járjon, mert ehhez a két kamara többségének kifejezett óhaja szükséges. Ezt az agitációt erősen támogatják azzal az üres fenyegetéssel, hogy a revízió esetére kitör a háború. (N. Fr. Pr.)

Az „Aurore“ ma a következő czáfolatot hozza:

Hiteles értesülés alapján közölhetjük, hogy az „Echo de Paris“ azon hire, mintha Brisson a minisztertanácsban azt mondotta volna, hogy ő Dreyfus hübnőségéről meg van győződve, e g y s z e r ü r á f o g á s.

Páris, szeptember 7.

A gyarmatügyi miniszter megengedte Dreyfusnak, hogy férjének táviratot z h a t.

Henry büntársai.

Páris, szeptember 7.

Jaures a „Petite République“-ben kifejti, hogy a Cavaignac által a kamarában felolvasott levél, valamint az arra vonatkozó válasz is hamisítvány, minthogy hamisított levélre nem lehet autentikus választ felolvasni, kétségtelennek tartja, hogy Henrynek büntársai vannak.

Hire jár, hogy Zurlinden tábornok a tegnapi minisztertanácsban Cavaignac-kal történt előzetes megbeszélése alapján több vezérkari tiszti bűnös cselekményeiről tett jelentést.

Páris, szeptember 7.

Az „Aurore“ szerint tegnap déltűn határozta el du Paty de Clam letartóztatását.

Párbajok.

Páris, szeptember 7.

Moniot Albert a „Libre Parole“ szerkesztője kihivatta Trarieux volt igazságügyminisztert, mert a „Libre Parole“-ba írt hazugságait erősen megrotta.

Millevoje képviselő Octave Mirbeau íróhoz küldte el a segédeit egy cikk miatt, amelyet az a népbolonditók ellen írt.

Kréta lángokban.

A diplomáciai sikerek sokszor utólag szoktak kiderülni. Így igazolta Bismarcknak szakferfiak által sokat gáncsolt schleswigi politikáját az idő és így ad igazat Goluchowski-nak is az idő, mert a mi diplomataink levantei ügyosztálya is sokat hibáztatja a multkoriban, hogy az osztrák-magyar csapatokat Krétából hazahozták. A hasonlat merész egy kissé, de nem merészebb, mint azoknak a gondolkodásnak, akik szerették volna, ha Krétában maradunk — az osztozkodás végett. A hasonlatna különben megvan az a jogos alapja, hogy most is egy apró területről van szó, a mely egy lelkes nemzet egységének jelszava alatt borult lángba; ott tér el az összehasonlítás tárgyától, hogy itt nem az ambiciózus nemzet lesz a nyertes, hanem alighanem a hatalmas harmadik személyek valamelyike.

Csudálatos ugyanis ezuttal is, hogy épen az angolokkal ütközött össze a mohamedán nép. Mindig az angolokkal, vagy az örményekkel, mely utóbbi gyűjtőnév alatt szintén az angolokat kell érteni, mert az örmény a hatalmas brit oroszán barátja és pártfogoltja. Miért van ép az angolokkal összeütközés mindig? Most is miért nem az olaszok bombázták Krétát? Konstantinápolyban is miért nem szokták leöldönsni például az osztrák-magyar alattvalókat, miért csak ép az angolok védetteit, a bankrabló örményeket? Azután most is hogy tört ki a hadakozás? Ugy, hogy az angolok a Havas-ügnökség jelentése szerint, „megszállották az adóhivatalt.“ Édes Istenem, hisz ez tulajdonképpen erőszakoskodás, major potentia. Mit akar a hatalmas Anglia azzal a kis adóhivatallal? Mit szólnánk mi ahhoz, ha az angolok megszállnák az adóhivatalainkat? Ki adna akkor fizetést a derék muzulmánoknak?!

Ezek a kérdések merülnek fel Britannia legujabb hőstettének alkalmából. Anglia másfél év alatt ismét, nem tudni hányadszor, gyújtja fel a szegény muzulmán feje fölött a házat. A művelődés pionnierje tesz így, a nagy nemzet, amely Lombroso szavai szerint fejenkint csupa gentlemanből áll, de amint egységesen lép fel, úgy cselekszik, mint egy nagy bandita. Művészi bombázásáról alábbi távirataink számolnak be:

Athén, szeptember 7.

A candiai törököket az angoloknak ágyú- és ismétlő-fegyverei még mindig nem félemlítették meg. Ma reggel megújították támadásukat, mire az angolok újra megkezdték a bombázást. Itt levő krétaiak ma táviratokat kaptak, amelyekben honfiaik arról értesítik őket, hogy a város nagy része elpusztult és sok török halálát lelte.

Canea, szeptember 7.

A Candiában történt zavargások következtében Pinter Gyula osztrák-magyar főkonzul a „Leopard“ czirkalóhajót éjjeli két órákor Candiába küldötte, hogy az osztrák, a magyar és a német alattvalókat megvédje és őket szükség esetén folvégye. A „Leopard“ reggeli nyolcz órákor Candiába érkezett. A német konzulátus épülete Candiában leégett. Schwend német alkonzul nem volt Candiában; a konzulátus ügyvivője megmenekült.

A muzulmán lakosság rohammal vette be a város kapuját. A caneai angol konzul még az éj folyamán Candiába ment. A négy nagyhatalom hadihajói elhagyták a Suda-öblöt és utban vannak Candia felé.

A keresztények a hajókra menekültek. Ma ideérkeztek orosz, francia, olasz hadihajók is. Egy orosz hadihajó, amely a Pyreusban volt, ma nagy sietséggel Kréta felé vette útját. Az itt levő krétaiak közt nagy az izgatottság.

Köln, szeptember 7.

A „Kölnische Zeitung“ jelenti Berlinből: Minthogy Németország a nagyhatalmaknak krétai akcióján már nem vesz részt, a krétai események politikailag legkevésbé sem érintik. Németország ez ügyben a nyugodt szemlélő álláspontjára helyezkedik. Ha a helyzet Krétán válságossá lenne, akkor a krétai közös akción résztvevő nagyhatalmaknak dolga lesz ott rendet csinálni.

Frankfurt, szeptember 7.

A „Frankfurter Ztg.“-nak jelenti Kaneából: A candiai harc eltartott egész éjjelig. A német konzulátus lángokban áll. „Leopard“ osztrák magyar hadihajó ma éjjel ideérkezett, hogy az osztrák és német alattvalókat megvédje.

Páris, szeptember 7.

A Havas-ügnökség jelenti Caneaól, reggeli 9 óra 30 perczkor: Candiában a tázet előlötték. Anglia, Németország és az amerikai Egyesült-Államok konzulátusainak épületei leégték. A vámbivatal, a konak és a kaszárnyák nem szenvedtek kárt. A nyugalom ismét helyre áll. Szudából egy század francia és egy század olasz katonaság indult Candiába.

TÁVIRATOK.

Vilma királynő trónralépése.

Amsterdam, szeptember 7. A németalföldi dalos-szövetkezet ma reggel a királynőnek a palota előtt szerenádót rendezett, amelyen kilencszáz dalos és négy katonai zenekar vett részt. Vilma királynő és az anyakirályné a Wied hercegi párral a palota erkélyéről haligatták végig a szerenádót. Többek között előadták a Vilmos-himnusz. Ezt a dalt valamenyí jelenlevő és Wied herceg kalaplevére hallgatták meg.

Amsterdam, szeptember 7. A királynő és az anyakirályné ma jelen voltak a népnépeken és a németalföldi tornász-szövetkezetnek a birodalmi muzeum mögött levő téren bemutatott gyakorlatain. A királynők kíséretükkel helyet foglaltak a gyönyörűen díszített emelvényen, mire a díszmenet elvonult előttük. A menet három részre oszlott: az első a tizenhatodik század végét, a második a tizenhetedik század elejét és a harmadik a XVII. század közepét jelképezte. Az első csoport középpontját Haligat Vilmos és négy fiére, valamint korának nagy államférfiai képezték. A második csoport a pánczélba öltözött orániai Móríz herceget vette körül, aki hadvezérei között lépkedett. Az öt követő katonaság felszerelése hű utáizata volt az ő korabeli felszerelésnek.

Ezután egy kocsi jött, mely egy hadihajót ábrázolt, amelyen Ruyter, Tromp, Gaben és más tengeri hősök voltak láthatók. A kocsi előtt és utána zászlóvivők lépkedtek. A díszmenetnek ezt a részét kínaiak, japánok, továbbá indusok és arabok eredeti csoportozata és egy zenekar zárta be. A harmadik részben különösen Rembrandt, Ruisdall és Hall Ferencz festőművészek alakjai keltettek érdeklődést. Gazdag jelmezbe öltöztetett négy zenekarvezetőt a menet, amelynek minden egyes részét élénken üdvözölték a nagy számban megjelent nézők.

Uj párt Spanyolországban.

Madrid, szeptember 7. A Fabra-ügynökség jelentése szerint Polavieja tábornok manifesztumot szándékozott kibocsátani, amelyben kifejti, hogy ő soha sem volt politikus, de most nem hallgathatja el az ország panaszait. Ő számos felszólítást kapott azzal a kérelemmel, hogy álljon egy semleges párt élére. A tábornok kijelenti a manifesztumban, hogy azok a pártok, amelyek eddig Spanyolországban uralkodtak, korhadóban vannak és ez a fő oka annak a szerencsétlenségnek, amely a hazát sújtotta. Ő szükségesnek tartja a pénzügyi politika reorganizálását és azt, hogy a pénzügyi kérdések megmondják az igazat, hogy az állam hitelezői ismerjék azokat az eszközöket, amelyekkel Spanyolország rendelkezik, hogy elvállalt kötelezettségeit teljesítse. A belügyi politikát illetőleg kívánatosnak tartja a közigazgatás messzemenő decentralizációját, de a legfőbb érdek, a nemzeti egység csorbitása nélkül. Szükségesnek tartja azt is, hogy a köztisztviselők nyugdíjai által igényelt kiadásokat korlátozzák. Végül kijelenti manifesztumában a tábornok, hogy ha a régens-királyné őt felhatalmazza, programját lojális módon meg fogja valósítani, olyképen, hogy igygybe fogja venni minden jóakaratu férfit közreműködését és lemond a történelmi pártokkal való minden összeköttetésről. — A hadügyminiszter nem engedte meg e manifesztum közzétételét. Hír szerint a képviselők egyike a kamara mai ülésén fel fogja olvasni a manifesztumot.

Az andisztani zavargás.

Pétvárv. szeptember 7. Az orosz távirati ügynökség jelenti Andisztanból: Duchowsky főkörmányzó, aki Ferganét utazza be, ideérkezett. A lakosság mely töredelmet tanúsított a május 29-iki zendülés miatt és kifejezte köszönetét, hogy a főhűnösök felelősségre vonása után a csár kegyelme a további bírói eljárást megszüntette. A lázadásban bűnös lakosságra hír szerint egy millió rubelnyi sereget vetnek. Mintjube falvánál, a lázadás központján orosz telepet létesítenek. A föllázadt ke-

rület képviselőitől megvonták azt a kegyet, hogy a főkörmányzónak sőt és kenyeret nyújthassanak át. A főkolompokok közül tizennyolczat kivégeztek, háromszázötvenet pedig deportáltak. A főkörmányzó a május 30-iki támadás alkalmával vitézségük által kitűnt katonákat a csár megbizásából a Szent-György-keresztel tüntette ki és a sebesülteknek pénzheli ajándékot is adott. A főkörmányzó jelen volt az elesettek emlékére emelendő emlékmű alapkövének letételénél is.

A németek Afrikában.

Berlin, szeptember 7. Dar-és-Szálámból érkezett hivatalos jelentés szerint a vahehek lázadása Koava szultán halálával véget ért. Midőn a vidéki lakosság tudtul adta Koava szultán tartózkodási helyét, kiküldték üldözésére a császári védcsapat egy őrmesterét, akinek ügyességével és kitartásával sikerült Koava szultánt annyira megszorítani, hogy utolsó híveit és őnmagát is agyonlőtte.

HIREK.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— Személyi hírek. Beniczky Ferencz, Pestvármegye főispánja, a napokban résztvesz a budapesti turisták kirándulásán és a Dobogókőn megtekintti az Eötvös-menedékházat. — Mária Valeria főhercegnő gyermekeivel és kíséretével Vallseebe utazott. — Krakóból jelentik, hogy Ottó főherceg Kolbuszovába érkezett, hol részt fog venni a környéken tartandó gyakorlatokon. — Pétervárról jelentik, hogy a csári pár tegnap Szehasztopolból Livádiába utazott. Miklós csár kinevezte az ővegy csárné a perejaszlavi dragonyos-ezred tulajdonosává, amely ezrednek III. Sándor csár volt a tulajdonosa. Erzsébet Feodorovna nagyhercegnőt kinevezte a csár a csernigowi dragonyos-ezred tulajdonosává. — A „Berliner Reichsanzeiger” jelentése szerint Plessen báró, athéni német követ, Plessen-Cronstern névvel a grófi rangot kapta. Plessen nemrég Budapesten volt német konzul.

— Horvát Boldizsár betegsége. Horvát Boldizsár állapota az este óta mitsem változott. A nagy beteg nyugodtan aludt, ma reggel némi táplálékot vett magához s azóta szendereg. Az általános gyöngöses igen nagy s ereje fogyóban van. A betegség tünetei igen aggasztók. Szóbjájában mindig ott vannak az orvosok és többen a rokonnok is. — Horvát Boldizsár állapotában a mai nap folyamán némi javulás állott be. Az éjet nyugodtan töltötte s ma már maga kérte orvosait, hogy adjanak neki valamit enni. A nagybeteg ágyánál állandóan ott tartózkodik leánya, özvegy Márkonné és unokájese Márkus József főpolgármester, ki tegnap óta ott is alszik a Herczel-féle szanatoriumban, és éjjel is gyakran meglátogatja szenvedő nagybátyját.

— Parlamenti ebéd. A képviselőház elnöke. Szilágyi Dezső kezdte meg ma a parlamenti ebédek sorát, amelyen különböző pártok és parlamenti bizottságok tagjai vettek részt. Az első ebéd fényesen sikerült. Politika nélkül voltak együtt a meghívottak délutáni három órától szinte éjfélig s élvezték a kitűnő házigazda szípkázó ötleteit. Konstatálták is róla ugy éjjel felé, hogy házigazdának talán még jobb, mint házelnöknek. Szórtá az ötleteit jobbra-balra. Az ellenzéket, amely meglehetősen volt képviselve az ebéden, egy jó adomával tartotta. Elmesélte nekik a francia ezisztencizátik egy veszedelmes konfliktusát a Vatikánnal. Nagy volt az összeveszés s nem találtak egymamar kibuvót. Mikor a legnagyobb volt a veszedelem, megkérdezte valaki a cizistencizátik vezetőjét, mit fognak tenni, ha a Vatikán nem ad nekik igazat?

— Morogni fogunk, volt a felelet.

A mi ellenzékünk is így fog tenni, mondta az elnök a jelen volt ellenzéki képviselőknek. De utóbb nagy meglepéssel hallották ezek is, a habarék-pártiak meg a nép-pártiak is, hogy a szellemes házigazda a kormány-pártiakat se hagyta teljesen békén. Őket is megcsipkedte pajkos jókedvében. Egy kinevezégről volt szó:

— Bizony ez nagy bolondság volt, mondta a házelnök. Bolond egy kinevezés. Vigye el az ördög.

A mamelukok egymásra néztek és elhűltek. — Hallatlan, hogy miket mond ez a Szilágyi.

— No, ne ijedjete meg, mondta a házigazda. — Nem a mostani kormány csinálta a bolondságot. Az követte el, amelynek én is tagja voltam...

S ezzel meg volt elégedve mindenki, s ha az ebéd elején azt mondták, hogy Szilágyi jobb házigazda, mint házelnök, az ebéd végén az volt a vélemény, hogy jobb causeur, mint házigazda.

— Falkenhayn gróf meghalt. Bécsi távirat jelenti, hogy Falkenhayn Ferencz gróf, az osztrák urakházának elnöke, ma este hat órakor ottenschlagi kastélyában végelgyengülésben meghalt. Az öreg gróf 1827-ben született és egyideig a hadseregben szolgált, amelyből őrnagyi ranggal lépett ki. 1867-ben az alsó-ausztriai nagybirtokosság beválasztotta a tartománygyűlésbe, majd a birodalmi tanácsba, de még ugyanabban az évben az urakházának tagja lett, ahol a feudális-konzervatív eszméknek egyik legbuzgóbb híve volt. 1892-ben az urakháza alelnökének választotta. Parlamenti működésének legkiemelkedőbb pontja a hírhedt Lex-Falkenhayn, amelyet különösen a tavalyi birodalmi tanácsai verekedéseken idéztek igen gyakran, s amely a parlamenti obstrukció elnyomásának nagyon liberális eszköze. Falkenhayn gróf az osztrák vörös kereszt-egylet elnöke és 1879. óta valóságos belső titkos tanácsos volt.

— Kisasszony napja. Holnap ünnepli meg a keresztény világ Kisasszony napját. Szűz Mária születésének napja ez, amelyet a nők évszázadokon keresztül, mint nemük felszabadításának emlékünnepe szenteltek meg. Óriási elnyomatás volt ugyanis hajdanta a nők sorsa. Mintha csak örök átokként nehezedett volna rájuk ama paradicsomi ítélet, hogy: „... férjednek hatalma alatt leszesz”, ugy sanyargatta őket az ókor zsarnoksága. A nőknek akkor nem volt a legtöbb nemzetnél férje, csak zsarnoka, nem hitvese, csak parancsolója és nem volt családi otthona, hanem csak ideiglenes lakháza; mert a férj birtokként rendelkezett vele. Adhatta, vehette nejét, tetszése szerint, hisz a nő csak értékbirtok volt, de nem a férjjel egyenjogú ember. Mikor azonban a szentek közé iktatta Szűz Máriát a kereszténység és ezzel ledöntötte azt a válaszfalat, mely évezredekön keresztül rekesztette ki az emberek közül a nőket, bekövetkezett a nők egyenjogúsítása. És mindez Szűz Mária istenanyaságáért történt: Mivel tehát Szűz Mária születése volt az első hajnalcsillag, mely a női nem egyenjogúsítását jelezte, azért évszázadokon keresztül ugy ünnepelte meg ezt a napot a kereszténység, mint a női nem felszabadításának emlékünnepe. Sőt legtöbb Mária-templomban még ma is ezt szokta e napon fejtegetni az egyház szónoka. A magyar népet szent István óta különös kegyelet fűzi Máriához, azért alig van megye, amelyben holnap egy-két községben bucsu-napot ne űlne a nép, mert a magyarországi Mária-templomok nagy része Kisasszony napra, Mária nevenapjára és az augusztus 15-én megtartani szokti Nagybaldogasszony napjára van felszentelve.

— Tolsztoj. A jaszna-polyanai remete holnap tölti be életének hetvenedik esztendejét. A Mindenható, aki őt profétai szellemmel áldotta meg, profétai kort is ad neki, hogy ezer számának szaporodtával szaporodjon azoknak a száma is, akik az ő tanai szerint rendezik be életmódjukat, s a világi hűségok ezerbogu bálójából kiszabadítván testüket és lelküket, az Ur parancsai szerint való életet éljenek.

„Dolgozzatok, míg ki nem alszik mécsetek” hirdeti az északi evangelista, és odaáll az eke mellé szántani; aztán beveti a földjét és learatja a gabnáját — másnak Magának ugyszólván semmit sem tart meg belőle, mert kevésre van szüksége.

Ilyen a magvető, aki azért küldetett a földre, hogy tanítson és jó példát adjon a tévelygő emberiségnek. És ilyen az író, aki akkor is szántani és vetni akar, amikor ir.

Nem minden évszázad mutathat föl olyan író, akinek hatása intenzív és tartós. Tolsztoj irodalmi munkásságának hatásával. Sem Voltaire, sem Rousseau, sem Diderot, sem Hugo Viktor, vagy a forradalomcsináló, szocialis reformerek bármelyike meg nem közelítheti „Az én hitvallásom” tanáinak hirdetőjét. Mert békesség lakik az ő szívében, mert tetőtől-talpig, testben és lélekben egész és tökéletes ember s mert soha olyan szóra nem nyitja ajkait, amelynek gyökere nem a szíve mélyéből fakadt.

Tolsztoj hatásának ez a titka. Mindig emberit mond és mindig igazat. A hazugságok utvesztőjébe tévedt emberiség möhöz szívja lelkébe az igazságnak ritkán hallható szavait és ámuló szemekkel néz a tisztaság fényében ragyogó profétára.

Mulik az idő és a nagy orosz napjai egyre fogynak. Öreg teste nagyon kifáradt már a sok munkában s csak a lelki harmonia tartja benne az életet.

Holnap odajárulnak hozzá a hívei és elmondják neki, hogy mennyire szeretik és elmondanak érte egy imát is. A proféta pedig könyező szemekkel néz szét a nagy sokaságon. Az a hatás, amit írásaival elért, bearanyozza életének alkonyát és félelem nélkül várja a halált.

Híveinek ezrei pedig arra kéri az Istent, hogy adjon neki csodásan hosszú életet.

— **Falk Miksa hetvenéves.** Közéletünk kitünősége, Falk Miksa dr. október hetedikén tölti be életének hetvenedik évét. Nem szükséges rámutatnunk arra, hogy Falk Miksa mily kimagasló szerepet tölt be a parlamentben és a publicisztikában egyaránt. Számítalan tisztelője boldognak érzi magát, hogy Falkot születése napjának évfordulóján szellemi és testi erejének frissességében köszönheti majd és parlamenti körökben már most foglalkoznak azzal az eszmével, hogy Falk Miksa iránt barátai (és mindenki az) e napon kifejezzék minden szeretetüket.

— **Kossuth botja.** Nagybecsű Kossuth-eréklyének jutott birtokába Hentaller Lajos országgyűlési képviselő. Nemrégiben Karczagon járván, ott Papp Elek országgyűlési képviselő vendége volt, ki felajánlotta neki a Papp-családban régen őrzött Kossuth Lajosnak egy botját. Kossuth Lajos midőn 1848. szeptember 2-ik felében bejárta az Alföldet, fegyverre hívni fel a népet, Karczagra is elment s ott a nemrégiben elhunyt Papp Mór karczagi képviselő vendége volt, kinek házában még most is nagy kegyelettel őrzik azt a szobát, melyben a kormányzó el volt szállásolva. Onnan távoztakor adta emlékül 86 centiméter hosszú bambusz nádából készült régi divatu botját, melynek a végén 13 centiméter hosszú elefántcsont-fogó van, az alsó végén pedig fekete szaru. Ezt a botot Papp Móricz családja kegyelettel őrizte és most családi tanács határozata következtében Papp Sándor, az elhunyt képviselő fia adta át Hentaller Lajos képviselőnek, egyúttal közjegyzői okmányt is állítottak ki a bot hitelességéről. Hentaller meghatóttan köszönte meg a nagybecsű ajándékot és különösen örült annak, hogy a nagybecsű eréklye hitelességét közjegyzői okmány bizonyítja.

— **A Reichsrath halottja.** Vasaty János dr., az osztrák Reichsrath tagja ma éjjel vesebajban meghalt. Vasaty dr. a Pisek-Strakonitz kerület képviselője s mint képviselő az ifjú-csehek pártjának egyik legagilisabb tagja volt. Vasaty 1836-ban született Skroniczban, Csehországban. Tanulmányait a prágai egyetemen végezte, ahol 1863-ban avatták a jogtudományok doktorává, azután az ügyvédi pályára lépett. Tagja volt a cseh tartománygyűlésnek is, ahol 1869-ig Landskront, azóta meg Schuttenhofent képviselte. A Reichsrathnak 1879. óta volt tagja. Vasaty híres volt nagy német gyűlöletéről és szívesen érzelméről. Ismeretes 1883. április 18-án mondott képviselőházi beszéde, amelyben többek közt ez a passzus is előfordul: „Ausztria csak az Oroszországhoz való csatlakozással biztosíthatja jövőjét.” A cseh tartománygyűlésben ő volt a leghevesebb ellenzője a Magyarországgal való kiegyezésnek. Tartománygyűlési beszédeiben számtalanszor mutatta ki a németek és a hármasszövetség

iránt érzett gyűlöletét és mindannyiszor megismételte azt a véleményét, hogy Ausztria jövőjének biztosítására csak egy mód van: az Oroszországgal való szövetség. Nagy része volt az 1892-ben Prágában alakított cseh antisemita klubnak és újságnak létrejöttében. 1897-ben január 19-én összeveszett a Reichsrathban Herold, Adamek és Slama cseh képviselőkkel, akik jegyzőkönyvhamisítással és balekfogással vádolták. A legutóbbi pótválasztáson e miatt nem is jelölte az ifjú-csehek klubja, azonban e nélkül is hozzájutott a Pisek-Strakonitz kerülethez, ahol egyhangulag választották meg.

— **Az „orvosi szövetség” nyilatkozik.** Az egyik könyvatos újság ma a következő kommunikét hozza:

Az Országos orvosi szövetség kongresszusa alkalmából a napilapok egy része kommentárral kísérte az elnöki megnyitót. E cikkek némelyike azt mondja, hogy az orvosok elfelejtik esküjüket és hivatkozik arra a sokat emlegetett humanizmusra, „amelynek az orvos életét szentelte”.

Ez a helyzet: a közönség követelhet ama nem jól magyarázott eskü és a humanizmus nevében a vizsontszolgáltatásra pedig ne gondoljon az orvos, mert akkor börtönbe kerül.

Nem kincsekről van ama beszédben szó, csak a legszerényebb megélhetés kivásáról, olyan helyzet megjavításáról, amelyben az orvosok igen nagy része nemhogy a képzettségéhez illő módon megélni, de még gyermekei neveléséről s esetleges megbetegedése idejéről sem tud gondoskodni.

Az orvosoknak ezen a részén sürgősen kell segíteni, mert az anyagi mizeriát okvetlenül követi az erkölcsi és tudományos süllyedés s ez valóban a közegészség kárára lenne.

Ama híresztelés, mintha a budapesti orvosok szövetségének elnöke a megnyitó hatása alatt mondt volna le, nem felel meg a valóságnak, mivel ez a lemondás mintegy két hónap előtt történt meg.

A könyvatos ezt a közleményt az alatt a cím alatt hozza, hogy: „Az orvosi szövetség nyilatkozata.” Természetes, hogy mivel a nyilatkozat alatt az Orvosi szövetség előjárásának aláírását nem látjuk, az egészet nem is tekinthetjük illetékes helyről jött magyarázatnak. Erre különben nincs is szüksége az orvosszövetségnek. A sajtó ugyanis — többek közt az „Országos Hirlap” is — méltó rokonszenvvel tárgyalta a hazai orvosok baját és olyan lapról nem tudunk, mely az orvosi kart arra figyelmeztette volna, hogy ne honoráriumért működjön, hanem humanizmusból. Ilyen éretlenséget senki sem mondott.

Ép ellenkezőleg, a többek közt mi is kellő igazat adtunk annak a törekvésnek, mely egy érdemes és kiváló hivatású társadalmi osztálynak anyagi helyzetén igyekszik javítani.

Arról persze nem tehet a sajtó, hogy az elnöki megnyitóban volt egy szerencsétlen ötlet az orvosi strikeről. Ezt a szegény kis ötletet bántotta a sajtó, nem az Orvosi szövetséget. Egyébiránt tudomásul vesszük, hogy az Orvosi szövetség elnöke nem a megnyitó beszédének hatása alatt mondott le.

— **Kilépett szerzetes-főnökök.** A magyar franciskánusok reformja következtében két rendfőnök is elhagyta a szerzetet. Skrobanek Florid, a szűz Máriaőr nevezett rendtartomány főnöke volt az egyik, aki több mint tíz-éve küzdött Rómával a reformok miatt és Korkecz Alajos, az Üdvözítőről nevezett rendtartomány főnöke a másik, akit csakis két év előtt választották meg tartományi főnökké. Skrobaneket annak idejében degradálták Rómából, de a szerzet újból főnökévé választotta és ő a kilépni szándékozó papokat a legjobb bizonyítványokkal látta el, hogy így azok nyomban egyházmegyét kaphassanak: őt az idén már nem is merték bántani és így ő maradt meg legutolsóként azok között, kik nem helyeslélvén a rend reformját, elhagyták a szerzetet. Korkecz Alajos azonban senkit sem engedett kilépni, sőt Rómába fordulókat fenyegetésekkel balmozta el, mikor azonban július 14-én elmozdította őt rendfőnöki állásából Róma, akkor maga is Rómához fordult és kérte a kilépési engedélyt. Utána nyomban még sokan léptek ki. Skrobanek Floridot a veszprémi

püspök vette fel és már alkalmazta is, Korkecz Alajos azonban Vasary Kolos hercegprimáshoz fordult, de az még nem helyezte őt állásba. Mint halljuk, Budapestén hitoktató lesz. Szolnoki állását, ahol eddig lelkész volt, pár nap előtt hagyta el és helyét Barmos György, volt szolnoki segédlelkész tölti be.

— **Milán király sápjá.** A Bolognában megjelenő „Il resto del Carlino” említést tesz egy röpiratról, amely Milán volt szeb király ellen súlyos vádakot tartalmaz. Midőn Szerbia még fejedelemség volt, Milán fejedelem évi civilistája 400.000 frankot tett ki. Midőn király lett, a civilistát 1.200.000 frankra emelték fel, de ez sem volt elegendő. Mily módon növekedtek jövedelmei? — kérdi a röpirat szerzői. Történt, hogy a berlini kongresszus vasutak építésére kötelezte Szerbiát. Milán rögtön felismerte a kedvező helyzetet, amelyből pénzt tud kovácsolni. A pályázat ki lévén hirdetve, egy orosz konzorcium 35 millió, egy helga konzorcium pedig 40 millió ajánlatot adott be. Milán ekkor adacta tette a két olcsó ajánlatot és egy francia konzorciumnak adta meg az építés jogát 83 millió frankért, mely összegből, mint később kitűnt, Milánnak kerék tíz millió frank ügynöki díj jutott. Ez azonban még nem minden. A vasuti kölcsön fölvételénél is búsás összeg jutott neki.

— **Százezer frank egy könyvért.** Osiris, a párisi híres emberbarát, az 1900. évi világiállítás alkalmából százezer frankot ajánlott föl oly munka díjazására, mely művészi, ipari, vagy humanitárius kérdést fejteget. Dupuy, a párisi sajtó szindikátusának elnöke, ez adományról hivatalosan értesítette a világiállítás igazgatóságát, amely viszont átiratban értesítette erről Lukács Bélát is, a kiállítás magyar kormánybiztosát. A jutalmazandó művet a párisi sajtó szindikátusa fogja megjelölni. Osiris nagyszerű adománya előreláthatólag sokat fog mozgáshoz hozni és egész könyvárdatot fog zudítani Párisba a sajtó szindikátusához, amelynek így elég sok dolga lesz.

— **Tűzek a vidéken.** Erdő-Horvátiban, eme virágzó községben tízennégy ház, a melléképületekkel együtt leégett. A tűz — éjnek idején — gyújtogatás következtében támadt és a nagy szárazság mellett pár perc alatt lángban volt minden. A vízhiány is bajt csinált. A szomszéd községekből nem jött senki segítségül; a tölcsvai tűzoltóság, bár csak félóránnyira volt oda, nyugodtan aludt. Reggel 3 órára sikerült a tüzet lokalizálni. A kár 9080 forint. A lakosság, bár kevésre, de biztosítva volt. — A másik tüzeset a zemplénmegei Mádon történt, ahol tegnap éjjel Szedlacek borkereskedő borháza gyuladt ki. A tüzet az erős szél áthajította a szomszédos épületekre és öt házat elhamvasztott. Emberéletben nem esett kár.

— **Az óhség halottjai.** Londonból írják: A napokban jelent meg az elmúlt évben történt halálozások statisztikája, amely megdöbbentő adatokat mond el a Temsepart Babeljének szocialis viszonyairól. E szerint a hiteles kimutatás szerint Londonban a múlt évben negyvenegyen haltak éhen, köztük hatan olyanok is, akikről azt sem tudták, hogy kicsodák-micsodák. Negyvenegy éhhalál nem volna olyan sok más nagyvárosban, ahol a jótékonyabb van kifejlődve, mint Londonban. De hogy ott halhasson meg valaki éhen, ahol a jótékonyabb a külvárosok legrejtettebb odúit is fölkeresi, s ahol száz meg száz szegényeket segítő egyesület van, az végtelenül elszomorító dolog, mert a nyomorúságnak határtalan nagy voltáról tanuskodik. A kimutatás elmondja még, hogy azoknak a száma, akiket a rendellen táplálkozás okozta befegségek visznek sirba, sok ezerre megy esztendőnkint.

— **Monitor-gyakorlatok.** Amaz érdekes kirándulás iránt, melyet a dorottya-utcai iroda rendez az Adony és Dunaföldvár között végmenő nagy hadihajó-gyakorlatokhoz, nőtton az érdeklődés s a vállalat kénytelen volt a „Széchenyi” gőzöst a sokkal tágasabb „Sophia”-val kicserélni, mely utóbbin II. Vilmos német császár 6 felsége Frigyes főherceg baranyai birtokaira vadászatra rándult volt. Részvételi jegyek — csekély számban már — még mindig kaphatók a fentemlített irodában.

— Öngyilkos könyvelő. Ma éjjel a lánchíd és Vigadó-tér között közlekedő csavargózsón a hajósok egy fekete számkalapot találtak piros szalagdiszszel, meg fehér fátvállal. A hajósok mindjárt tisztában voltak azzal, hogy azt egy szerencsétlen utas hagyta hátra, aki fölhasznált egy alkalmas pillanatot, amikor senki sem látta és a Dunába ugrott. E föltevésükben nem is eszalódiak, mert a vizsgálat már az öngyilkos kilétét is megállapította. Az illető Bernfeld Zseni, egy huszonéves éres könyvelő, aki szüleinek újraszántéri lakásáról tegnap délután távozott el egyik nővérével. Estefelé elváltak és csak nővére tért haza. Várták soká, keresték, kutatták, de nem akadtak reá. Reggel eltűnését bejelentették a rendőrségnél, ahol azután megtudták a szomorú valót. Bernfeld Zseni már régebben hangoztatta, hogy megunta az életét s elemészti magát s ezt a szándékát most végre is hajtotta. Holtteste még nem került elő.

— Az öngyilkos színész. Hornyánszky Lajosnak, a szomorú véget ért színésznek temetése holnap, csütörtökön délután négy órakor lesz a kerepesi-úti temető halottas házából. Holttestét tegnap szülői és testvérei jelenlétében koporsóba tették és a nagyváradi pályaudvarra szállították, ahonnan ma hozzák Budapestre.

— Szegény ember szerencséje. Bécsi lapok írják az alábbi viggal elegy szomorú történetet. Egy földhöz ragadt szegény vidéki kiskereskedő megütötte a Bécsvárosi sorsjegy kétszáz ezer forintos főnyereményét. A 40.000 forint adót örömmel vonatta le a nagy összegből, hiszen előbbi vagyoni állapotához képest a 160.000 forint is szédtőlen magas összeg. Jött azonban a nagy család. A adókvető bizottság az első esztendőre — a levont 40.000 forinton kívül — 7000 forint, a második esztendőre 3500 forint, a harmadik esztendőre pedig 2333 forint 34 krajczár jövedelmi adót vetett ki, azonfelül pedig a 160.000 forintra még valami más czímen is kivetett bizonyos nagyobb összeget adóba. A kifosztott embert végképen elkésérítette az adókvető bizottság hallatlan kapzsisága és ügyvédnek adta az ügyet.

— Kriegner-féle Akácia arczserme 1 frtért, szappan 50 krért kapható országwide a gyógyszerárakban. Főraktára: Budapest, Kálvin-tér, Korona-gyógyszertár.

Napirend.

N a p t á r: Csütörtök, szeptember 8. Római katolikus: Kisasszony napja. — Protestáns: Korbinian. — Görög orosz: (augusztus 27.) Poemen. — Zsidó: Elul 21. — Nap két 5 óra 13 perczkor, nyugszik 6 óra 9 perczkor. — Hold két este 10 óra 15 perczkor, nyugszik 2 óra 1 perczkor éjjel.

A miniszterelnök nem fogad.

A miniszterek nem fogadnak.

Iparművészeti társulat kiállítás nyitva d. e. 1—12-ig és 2—5-ig.

Nemzeti muzeum: természetrajzi tár, nyitva d. e. 9—1-ig. Többi tárai, köztük a néprajzi osztály is (csillag-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődíj mellett lehetnek meg.

Technológiai iparmúzeum nyitva 9—1-ig.

A „Hódoló díszfelvonulás“, Eisenhut Ferencz óriási körképe Városliget, Andrassy-út végén, látható reggel 9-től este 7 óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermekek 30 krajczár.

A hadgyakorlatok vége.

Buziás, szeptember 7.

A buziai gyakorlatok ma a legfőbb hadur előtt ép oly méltó, mint fényes befejezést nyertek. Miután a 12. hadtest összes csapatai működésbe léptek a 7. hadtest csapatai ellen, melyek a Szilas-hegy két oldalán voltak felállítva, ő felsége a szilasi hegyen lefuvatott. Erre a két fél összes parancsnokai ő felsége köré gyülekeztek, míg a csapatok zeneszóval távoztak.

Ő felsége, aki ma a Wexford nevű angol pej ménen lovagolt, a két hadtestparancsnok előtt a meleg elismerés szavaival nyilatkozott a két hadtest vezetése és összes, közös hadseregbeili és honvédségi csapataik kitűnő állapota szívós kitartása és harczerakultassága és képzettsége felett. Majd kegyes szavakban köszönte meg a vezérkar főnökének a hadgyakorlatok feletti tanulságos szervezését és kitűnő előkészítését. Igen dicsérettel emlékezett meg arról a működéséről is, amelyet a vezérkari tisztek fejtettek ki a gyakorlatok alatt, akik, amint hangsúlyozta, szokott buzgalommal, teljes odaadással és szorgalmas igyekezettel vették

ki részöket a hadgyakorlatok sikeréből. A legteljesebb méltánylás hangján szólott aztán ő felsége a döntőök és hadi tudósítók rendkívüli sikeres szolgálatairól és végül utasította a két hadtestparancsnokot, hogy tudassák azonnal legteljesebb meglegedését.

Az ebéd alatt is újra meg újra visszatért a király a vezérkar kitűnő működésére, úgy, hogy ő felsége elutazása után Beck báró tábornagy kedves kötelességének ismerte a vezérkart azonnal maga köré gyűjteni és örömtől ragyogó arczeal közölte a vezérkar tagjaival, hogy mily vidám hangulatban távozott ő felsége Buziásról.

Az uralkodó személyén kívül, akit mindenütt elhalmoztak az önkéntes hódolat megnyilatkozásaival, a legteljesebb érdeklődést az uralkodóhoz legközelebb álló főherczegek keltették. Élénk meglegedést keltett mindenfelé, hogy mily virágzó színben van Ferencz Ferdinand főherczeg, aki a hadgyakorlatok fáradsalmait katonás szívósággal viselte és e napokban a legfényesebb tanúságot tette arról, hogy mennyire helyreállott az egészsége. Ferencz Saluator főherczeg, a király veje, a dőlczeg dragonos ezredes, mindenkit elragadtatott rendkívüli szeretetreméltóságával. József főherczeg, aki a hadseregben ép oly népszerű, mint a honvédsapatnál, a királyi hadgyakorlatok alatt ezuttal is valósággal nekifutott. A főherczeg, a katonák nagy barátja, mint a holdogult Kneipp-gyógyódnak régi híve, a világért sem mulasztotta el, hogy a fürdőintézetben szigorú Kneipp-féle módszerű hidegfürdőt ne vegyen. A fürdő után egy fél óráig sétált Szabó igazgatóval, akit megnyerni igyekezett e fürdőzési módszernek.

Nagy örömmel töltötte el a hadgyakorlati ebéd összes résztvevőit az is, hogy Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter, az egyetlen Mária Terézia-lovag, aki az ebéden résztvett, valóságos ifjú frissességgel követte a királyt hosszú lovaglásain. A miniszter, akinek kitűnő egészségi állapota bizonyára barátai körében is élénk örömet fog kelteni. Buziásban többször érintkezésbe lépett temesvári választóival, valamint a szegedi ezreddel is, amelynek tudvalevőleg tulajdonosa.

Az idej hadgyakorlatok érdekes ujításai közt első helyen érdemel említést a lekötött léggömbök intézménye, amelyek, úgy látszik, fényesen kiállották a próbát. A léggömb lekötéséhez nem kevesebb mint 48 ember szükséges. A picziny hajóban vezérkari tisztek ülnek, akik 6—800 méter magasságból telefonálják le észleleteiket, amelyeket az ellenség mozdulatairól tesznek; a léghajó alján levő állomásról azután e jelentéseket kerékpáros- és lovas-hírvivők viszik tovább az illető parancsnokságokhoz.

Ezek a lekötött léggömbök megtették mindazon mozdulatokat, amelyeket a hadtest törzse tett és a hadtest tere felett magasan libegő gömbök ezental alkalmasint állandóan kiegészítő részei lesznek a hadgyakorlatok szeczenériájának.

A király délután három órakor Ferencz Ferdinand és Ferencz Saluator főherczegekkel utazott Buziásról. A pályaudvaron megjelentek: Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter, Molnár Viktor főispán, Capdebo alispán és Unger főszolgabíró. Ő felsége bement a királyi sátorba és kegyesen viszonozta Ludvigh Gyula üdvözlését, kezét nyújtotta Wlassics miniszternek és elmondta neki, hogy nagyon meg volt elégedve a szállásával.

— A vizontlátásra Budapestben, ahová legközelebb utazni szándékozom, mondotta a király bucsuzásakor a miniszternek.

A főispántól ő felsége a hadgyakorlatok által okozott károk iránt kérdezősködött és örömet nyilvánította, amidőn hallotta, hogy a hadgyakorlatok által az ültetvényeken kevés kár esett. A főispánnak és Capdebo alispánnak azt mondotta a király.

— Minden nagyon szépen volt elrendezve, nagyon meg voltam elégedve.

Ezután az udvari vonat a közönség lelkes éljenzése közt utnak indult. József főherczeg, Fejérváry báró és Wlassics miniszterek este a személyvonattal utaztak el Buziásról, a hadgyakorla-

tok fővezetősége pedig holnap délben indul külön vonattal egyenesen Lőcsére.

Hallomás szerint ő felsége Markovic ezredesnek, a szerb vezérkar főnökének, a Ferencz József rend nagykeresztjét és Panovic őrnagynak, a szerb király szárnysegédének a Ferencz József rend középkeresztjét adományozta.

Itt említjük meg, hogy ő felsége az udvari távirda főnökét Blazsejovszky Károly posta- és távirdafelügyelőnek az iniciáléival ellátott gyönyörű briliáns melltűt adatott át.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* A „Cremonai hegedűs“ Berlinben. Egy német lapban olvassuk a berlini udvari opera téli programját. Az előadásra kitűzött újdonságok közt szerepel Hubay Jenő „Cremonai hegedűs“-e is.

* Hettyey Aranka szerződése. Hettyey Aranka mégis csak megvált a Magyar Színházról és a Vigszínházhoz szerződött október 1-től számított három évre. A Magyar Színháznak megfizette a szerződésileg kikötött 500 forint birságot és pedig kétszer is: 500 forintot a szeptember végével lejáró régi és 500 forintot az újonnan megkötött szerződés alapján, amely október elsején jutott volna érvényre, ha Hettyey Aranka időközben meg nem vált volna a színházról.

* Két betiltott darab. A berlini Alexanderplatz-Theaterben a „Dreyfus kapitány“ és „Trois-sante Wassili“ című darabok előadását a rendőrség betiltotta. A hivatalos leirat a betiltást ekkép indokolja meg: „E darabok olyan politikai eseményeket tárgyalnak, amelyek egy szomszéd államban csak a legújabb időben játszódtak le és a lakosság körében nagy izgatottságot idéztek elő. Mikor a rendőrfőnök ur e darabok előadását a birodalmi székvárosban, az illető ország követének székhelyén rendőri szempontból nem tartja lehetségesnek, úgy éret megfontolás döntött e felfogása mellett.“

* L'Etude Tocasson. Albin Valabrègue és Maurice Ordonneau új háromfelvonásos vaudevillet fejeztek be „L'Etude Tocasson“ czímen, amely a jönevű társszerzőknek immár hatodik darabja. Az előbbi öt darab körülbelül háromszáz ezer frankot jövedelmezett szerzőinek. Maga „A baba“, amely Budapestben a Népszínházban is állandóan műsoron van, Párisban kétszáz, Londonban pedig het száz előadást ért meg.

* Szaffi bucsuja. Holnap, csütörtökön, lép fel a Népszínházban Hegyi Aranka, a „Czigánybáró“ Szaffi-jában utoljára. Ez a szerep tudvalevőleg legbriliánsabb alakításai közé tartozik. A „Czigánybáró“ 1886. márczius 26-án került legelőször színpadra és 1898. augusztus 27-én érte meg a 109-ik előadást. E 109 előadás közül 95-ben Hegyi Aranka játszotta Szaffi szerepét.

FŐVÁROS.

(Uj telep a fővárosban.) A régi Szent János kórházi és oszlop-utcai villamos vasuti megállótól alig öt percznyire, a floxerától elpusztított rézmaduló pusztai területén, egy jobbára állami és városi tisztviselőktől, híráktól, tanároktól és vasuti hivatalnokoktól lakott cottage-negyed létesült. Ennek a telepnek a létesítői semmi kedvezményt sem kértek a várostól, csupán csatornázást, amit ismételt kéreésre meg is kaptak. Matuska Alajos első alpolgármester, Vosits Károly tanácsos, Heuffel középítési igazgató és Heltai Ferencz országgyűlési képviselő tegnap bejárták a telepet és megígérték, hogy a csatornázást hamarosan megkezdetik.

Csipkerózsa várkastélya.

(A főváros közgyűlése.)

Kilenczven tárgy volt kitűzve a mai közgyűlésre, kilenczven percz alatt tárgyalták le valamennyit a város atyái.

Mintha Csipkerózsa mesébéli várában lettek volna a városatyák Aludtak az előzők, a városatyák, a teremszolgák mind. Még a freskok festett istennői is lehunyták a szemüket, aludtak csendesen.

Szép esőben, hogy az alvókat ne zavarja, Márkus József főpolgármester bejelentette a közgyűlésnek ő felsége leiratát, melyben a törvényhatósági bizottságnak Lipót főherceg elhunytakor tanúsított részvételeért köszönetét fejezi ki.

Mielőtt a közgyűlés belefogott volna a tárgysorozat tárgyalásába, Viola tanácsnok bejelentette a szent János-kórházban folytatott vizsgálat eredményeit. Akiket a villanyfény az alvásban zavart, meghallhatták, hogy azok a vádak, amelyekkel egyesek a szent János-kórház szállítóját illették, teljesen légből kapottak.

Arról volt ugyanis szó, hogy a szent János-kórház szállítója, Steilsfeld J. J., az ajánlati mintától eltérőleg negyven centiméterrel rövidebb vászoneműeket szállított. Rózsavölgyi Gyula alpolgármester vezette e tárgyban a vizsgálatot, melynek eredménye a vállalkozó-cég ellen emelt vádat lezárta. Sőt kitűnt, hogy a szállított vászoneműek még nagyobbak voltak az ajánlati mintánál.

A közgyűlés a vizsgálat ez eredményét tudomásul vette.

Tudomásul vette a közgyűlés a tanács amaz előterjesztését is, amely a gellérthegyi erőd bontási munkálataira vonatkozik. A tanács ugyanis nem fogadta el a katonai műszaki osztály ajánlatát, amely szerint az erőd robbantás által semmisíthetők meg. A robbantásra fordított költségek nem érőlnének meg, míg kézi erővel a lehordott erőd mint nyersanyag 5200 forint értéket képvisel.

Apró ügyek özöne következett ezután. Egyik másik takarékosabb városi a villanyvilágítást nézte. Alighanem úgy számított, hogy két fogyasztani. Aludni sőtétben is lehet.

A szépművészeti múzeum telkére vonatkozó szerződés, amelyet a tanács a kormánybirtossal megkötött, egy kis életet hozott az elátkozott várkastélyba. A főváros törvényhatósági bizottsága ugyanis március 9-én tartott ülésében elhatározta volt, hogy a városliget azon részét, melyen a Feszty-féle körkép palotája van, az építendő szépművészeti múzeum számára kihatja és azt a kormánynak díjtalanul átengedi. Megállapított volt akkor a közgyűlés egynemely pontozatokat is, amelyek mellett a telket átadja. A szerződésben azonban, melyet a tanács a kormánybirtossal kötött, ezektől a kikötésektől némi eltérések történtek.

A kormánybirtos ugyanis teljesíthetetlennek találta a fővárosnak azt a követelést, hogy a szépművészeti múzeum minden vásár- és ünnepeken, valamint a hét egy napján is minden osztályával a közönség rendelkezésére álljon. Teljesíthetetlen ez a követelés már a dolog anyagi oldalára való tekintettel is. A múzeumban levő műkincsek csak a legheherobb felügyelet mellett állhatnak a közönség rendelkezésére. Ha egyidőben van nyitva valamennyi osztály, úgy annak felügyeletére óriási személyzet kell.

Dr. Havass Rezső hivatkozott a külföld múzeumaira, amelyek mindenkor a közönség rendelkezésére állanak és indítványt terjesztett a közgyűlés elé, hogy a tanács által megkötött szerződés ne hagyassék jóvá. Steiger Gyula és Heltai Ferenc is ilyen értelemben beszéltek. Heltai Ferenc Havass indítványát elfogadásra ajánlotta a tanács javaslatával szemben.

A közgyűlés egyhangúlag elfogadta Havass Rezső indítványát, a tanács által megkötött szerződés jóváhagyását megtagadva.

A közgyűlés ezután ismét visszasüllyedt előbbi lethargiájába. Az előadó morzsolt lassu duruzslással a tárgysorozat pontjait.

Már a vége felé járta a közgyűlés, mikor Scheich Károlynak eszébe jutott, hogy a folytonos duruzslást félbeszakítja. Véletlenül épen valami társaskocsi-közlekedésről volt szó, mikor Scheich ellenindítványát benyújtotta.

Márkus főpolgármester nehéz szívvel rázta meg a esengtyűt, föltéve az álmos városatyáknak a kérdést: elfogadják-e a tanács javaslatát a társaskocsi közlekedése dolgában? Az igennel szavazók álljanak fel.

Mozgás támadt a padsorokban és a tanács

hívei felállottak. A főpolgármester konstataulta, hogy a többség a tanács javaslatát elfogadja.

Az egyik városatyá, aki álmában hallotta meg a Márkus főpolgármester hívó szavát, a szomszédjához fordult fölvilágosításért:

— Mit szavaztunk most meg?

— Biz én nem tudom.

Nem is kutatták tovább a dolgot, hanem megpróbálkoztak újra az alvással.

Az apró tárgyak áradatában még Vesztroczy István, a sikkasztó előjáró nyugdíj iránt benyújtott kérvénye volt érdekes. A vizsgálati fogságban levő előjáró furcsa kérélmét a tanács természetesen elutasította, az ellene folyamatban levő fegyelmi eljárás miatt.

Rényi Dezső főjegyző ezután előterjesztette a tárgysorozat utolsó pontját, valami jelentéktelen dolgot. A varázs egyszerre eloszlott. Az álmos városatyák megdörzsölték szemüket és láttak újból. A galambok kihúzták fejüket szárnyaik alul és vigan tollászokdáltak. A freskok bájos istennői ismét kinyitották szemüket és kaczerán nézgettek a fiatal városatyákat. Csipkerózsza várkastélyáról eloszlott a bűvös varázs.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Ezer forint Tóthért. Ismeretes, hogy Tóth Kálmán, aki a József-téri postahivatalban 91.000 forintot sikkasztott, Brémában fogta el az odaváló rendőrség. Minthogy a letartóztatás és a hazaszállítás körül a bremi rendőrségnek némi költségei merültek fel, a kereskedelmi miniszter erre a célra ezer forintot utalványozott. A büntető törvényszék ma közölte ezt a brémai rendőrséggel, azzal a kéréssel, hogy az ezer forintot fogja le a Tóth Kálmánnal talált 85.000 forintból, a fennmaradó összeget pedig küldje el ide a vizsgálóbíróknak.

— A kis antiszemita. Mikor a király megajándékozta az országot a tiz szoborral, az egyetemi ifjuság fáklvásmenetet rendezett. A tüntető körmenet után Toperczer János joghallgató, maga mellé véve néhány barátját, örömeben nagyot ivott a Hunnia-kávéházban. Vigan szolt a műszika s örömmel hallgatta Erdélyi David ügynök is, aki egy másik asztalnál szárcsölle a fekete kávéját. Egyszerre Toperczer parancsára sorra jött néhány antiszemita nóta, amiben Erdélyinek már nem igen telt kedve, sőt fel is szólt ellene, mikor látta, hogy a jogászok őt akarják heczcelni. Alig nyitotta azonban ki a száját, Toperczer pöfönlötte. A kávéházi affairból kárdbárjaj lett, amelyben már Erdélyi lett a győztes, mert olyan vágást mért ellenfelének a fejére, hogy az két hétig nyomta utána az ágyat. A párbajozókat ma vontá felölöségre a törvényszék Lenk Gyula királyi táblai bíró elnöklésével. Toperczer beismerte, hogy huzaltá az antiszemita nóákat s mikor védeni akarta magát, ezt a nagy mondatot bökte ki:

— Kérem enyhítőnek venni, hogy minden magyar ember gyűlöli a zsidót!

— Már hogy mondhat ilyet? utasította rendre Lenk elnök. Jó lesz, ha felhagy itt az ilyen beszéddel...

Mintán még a másik vádlott is előadta a védekezését, Genthon királyi ügyész a vádlottak megbüntetését kérte. A törvényszék Erdélyit egy havi, Toperczert három napi államfogházra ítélte. Mind a két elítelt s a büntetés súlyosbításáért a közvádó is felebbezett.

— Modern Lear király és más czimken a szombat esti és vasárnap reggeli lapokban egy törvényszéki közlemény jelent meg, mely Steiner József volt pozsonymegyei földbirtokos állítólagos szenvedését írja le s a hitves, született Fildor Fanny, továbbá a gyermekek: Steiner Gyula tartalékos hadnagy, Steiner Ottó és Steiner Sándor, valamint a vő, Löwy Jakab szebeni földbirtokos ellen súlyos vádakot emel. A család tagjai most Budapestre siettek, hogy az ellen, ki felőlők a képtelen vádakot világgá bocsátotta, megtegyék a törvényes lépéseket. Steinerné Friedmann Bernát dr., a gyermekek és a vő pedig Vássonvi Vilmos dr. ügyvédet bízták meg képviselésükkel.

Az érintett közlemény, mint az érdekeltek mondják, már július 22-én megjelent a pozsonyi „Grenzboten” hasábjain s ez a lap másnap, leg-

nagyobb sajnálkozására nyilvánításával, mint valótlant maga vontá vissza. Steiner Gyula, aki atyját állítólag inzultálta, őt hete Szebenben tartózkodik s azóta atyját nem is látta, minélfogva nem vehette őt véresre és Steiner József nem vánszoroghatott föl sebektől vérezve most szeptemberben egy fővárosi ügyvéd irodájába. Az egész affér magyarázata az, hogy az öreg Steiner perlekedő mániában szenved s folyvást perekkel üldözi családját. Valótlan az is, mintha az atya nyomorban sanylódnék, mert Budapesten urasan él és a börzén játszik.

A legnagyobb fölháborodással utasítják vissza a család tagjai azt az állítást, hogy Steinerné férjét hűtlenül elhagyta. Ellenkezőleg, az egész Pozsonymegyében ismert nagyműveltségű nő férje durva bánásmódja miatt, mert nyílt utcán bántotta őt többször, volt kénytelen elhagyni a házat. Löwy Jakab, aki megveszerte tisztelt gazdag földbirtokos, sohasem szorult apósára, sőt ő támogatta Steinert mindaddig, míg viselkedésével arra érdemetlenül nem tette magát. Kijelenti még a család, hogy Steiner József állítólagos panaszárol az ügyészségnél eddig még semmit sem tudnak s ismerve a dolog tendenciáját, tudják, hogy az ügy nem is fog bíróság elé kerülni.

— Elítelt szociálisták. Harminczhét vádlott állott ma — mint sátoralja-új helyi levelezőnk táviratozza — az ottani törvényszék előtt. Az volt a vád ellenük, hogy február havában, midőn a szociálijzmus lángjai az egész országon átosaptak, Czigádon zavargásokban vettek részt. Már napok óta folyt a tárgyalás, melynek során beigazolást nyert azon körülmény, hogy a cigándi zavargókat lelketlen izgatók vezették a szociálijzmus örvényébe. A tárgyalás során huszonöt tanut hallgattak ki. A mai napon hirdette ki a törvényszék az ítéletet. A törvényszék tanácsa, melyen Mattyasovszky István elnököl, szavazóbírák Hellner Károly és Keil Béla voltak, tekintetbe vette az ítélet kiszabásánál a szociálista zavargásokat megelőző év sanyarú voltát. Egy vádlottat három havi fogházra, két vádlottat két havi, egyet hat heti fogházra ítélte a törvényszék. A vádlottak egyrészt csak kihágásért büntette a törvényszék, 8—8 napi elzárásra ítélve őket.

SPORT.

+ Alagi löversenyek. Az alagi szeptemberi meeting harmadik napján a holnapi ünnep miatt nagy közönség fog az urlovasok versenyére kirádnulni. A változatos programon elég érdekes futamok szerepelnek. Nagy mezőny várható a Tápiógyöngye gátverseny startjához és pedig Belle Helena, Bibis, Cereal, Grobian, Gyurjad, Futár, Sironi, Etuska, Feleség és Sambo. Legtöbb esélye van Futárnak, mely a multkor jó második volt Grobian mögött. Meglepetést Gyurjad okozhat. Tipjeink a holnapi napra a következők.

- I. Döme.
- II. Csehi.
- III. Orbad.
- IV. Futár.
- V. Belladonna.
- VI. Sironi—Bánatos.

+ Bécsi löversenyek. A holnapi bécsi versenynap programjára olyan versenyt tűzött ki az osztrák jockey klub, mely a legnagyobb valószínűség szerint kritériuma lesz annak, hogy melyik kétéveset tartuk a legjobbnak. E verseny az Eszterházy-Memorial (régében Criterion). A harminczézer koronával javadalmazott gróf Eszterházy emlékversenben két évesek elítelt fognak a starthoz állani. A legjobb ezek közül Per Butters a helenethali díj győztese, Ronny az ivadékversen matadorja és Doppeladler, mely kora tavasszal az akkor nagy formában volt Deaf et Dumb-ot győzte le igen könnyen.

Papirforma szerint lehetetlen kiutni, hogy ezek közül melyik érdemi meg az elsőseget, hanem csak az impresszió és az órák után lehet indulni. Ronnyt csak a minap láttuk, hogy milyen játszi könnyűséggel bánt el ellenfeleivel az ivadékversenben. A vert mezőnyben voltak: Häng, di' an, mely nem sokkal rosszabb lehet Per Buttersnél. Mindogy, mely a Metropole-díjban Annuska mögött volt második és Deaf et Dumb, tehát ugyanez a lo, melyet Doppeladler vert meg. Ronny ekkor valószággal versenyben győzött s nem úgy, mint Doppeladler, melynek csak Deaf et Dumb

volt egyedüli komoly ellenfele. A Derby-lónak külseje, alakja is a kiváló klasszist sejteti. Az impresszióknak tehát, hogy a holnapi Eszterházy-memorialban

Ronny

lesz a győztes.

A többi futamokra nézve tippeinkre hivatkozunk:

- I. Pagat ultimo—Buda.
- II. Old—Rio Tinto.
- III. Ronny—Doppeladler—Per Butters.
- IV. Gohér—Doge.
- V. Hableány.
- VI. Juratus—Plunger.
- VII. Galifard.

† A Saint Leger. Ma futották az angol St. Legert Doncasterben. A verseny meglepetéssel végződött, amennyiben Jeddah mely 2 reá-val indult, csak második lett. A klasszikus futamban Capt. Greer smje Wildfowler volt a győztes. A távirati eredmény a következő:

St. Leger. Díj 5000 font st. Távoiság 2800 m. Hároméveseknek.
 Capt. Greer sm Wildfowler (ap Galimule a Travdey) 1
 Mr. Larnach sm Jeddah (ap Janissary a Pilgrimage) 2
 Mr. A. Belmont sm Bridegroom II. (ap Rayon d'Or a St. Bridget) 3
 Fogadások: 12 : 1 Wildfowler, 2 reá Jeddah, 33 : 1, Bridegroom II.

A HIVATALOS LAPBÓL

Kinevezések. A főrendiház elnöke Ibrányi Györgyöt ideiglenes minőségben a főrendiházhoz tiszteletbeli segédfogalmazóvá, a belügyminiszter a fűmpei kerületbe anyakönyvvezetővé dr. Brusafarro Amadeo városi titkárt nevezte ki és neveztetett a házasságkötéssel való közreműködéssel is megbízta.

Magyar név. Beraczkó Pál kokovai lakos Hajnára, Balku János nyir-bátori lakos Bátorira, Kiskoru Buchsbaum Dávid miskolci lakos Balázásra, Steiner Vilmos miskolci lakos Szenesre, Kiskoru Fischer Ottmár budapesti lakos Halászra, Leitner Salamon homonnai lakos Lengyelre, Kiskoru Kesztenbaum Sámuel borsodi lakos Korányira, Kiskoru Berger Manó és Hugó hajmáskéri lakosok Balogra, dr. Salzer Aladár és Gyula budapesti lakosok és Kiskoru Salzer Félix és Hugó pápai lakosok Sándorra, Fleischauer Vilmos nagyutadi lakos Mészárosra, Kiskoru Steinberger Andor Szabóra, Kohn Simon ungvári lakos Keményre, Brett Hugó kecskeméti lakos Bartára, Morgenstern Miklós budapesti lakos Hajnára, Fried Adolf verebelyi lakos, valamint Kiskoru Leánya Erzsébet vejesre, Kohn Fülöp zsámbokréti lakos Kendére, Honca Anikó kolozsvári lakos Mártonra, Kiskoru Gütek Géza budapesti lakos Gerőre, Kiskoru Farka János budapesti lakos Fára, Kiskoru Fischer Sándor szigetvári lakos Halászra, Deutsch Salamon Sámuel 6-hecsesi lakos, valamint Kiskoru gyermekei Ilona, Gyula, Lajos, Irén, Béla, Pál, László és Ferencz. Darvasra, Schlesinger Manó budapesti lakos Szendrőre, Goldschmidt Jakob budapesti lakos, valamint Kiskoru gyermekei Rezső, Tibor, Vilma, Piroška és Lenke Gálásra, Weisz Sándor és Kiskoru Weisz Elemér budapesti lakosok Vajdára, Kuba Berta budapesti lakos, valamint Kiskoru gyermekei Hedvig és Félix Faragóra, Kiskoru Hirschei Viktor nagykanizsai lakos Horvára, Buják Elek tardoskői lakos, valamint Kiskoru gyermekei Mária, Alfrédre, Bubi György érsekújvári lakos, valamint Kiskoru gyermekei Rezső és Anna Bogyóra magyarosították vezetéknévüket belügyminiszteri engedéllyel.

Pályázatok. A zilahi törvényszéknél aljegyzői állásra, a marosújvári főbányahivatalnál számgyakornoki állásra, postamesteri állásra Plavisericán, Krassó-Szörény vármegyéjénél, a nagyhalmágyi járásbírósnál végrehajtói állásra, a tenkei járásbírósnál aljegyzői állásra, a nagy-szentmiklósi járásbírósnál díjazott állásra, a brassói pénzügyigazgatóságnál számszaki állásra, a sátoralja-újhegyi járásbírósnál aljegyzői állásra lehet folyamodványokat benyújtani.

Árverések a fővárosban. Rajcs Zoltán ingóságai Murányi-utca 53. szeptember 14. Pacholek Károly ingóságai koronaherceg-utca 18. szeptember 9. Steiner Mór dr. ingóságai alkotmány-utca 27. szeptember 9. Weisz Samu ingóságai Árpád-utca 8. szeptember 9-én.

NYILT-TÉR.

A legnagyobb gavallérok

is viselhetnek feltűnő olcsó árúkat készen kapható úri ruhákat, ha szükségleteiket nálunk szerzik be. A mesteri szabást cégünk előkelő hírneve biztosítja, a munka kivételét pedig az üzletképe elárulja. **Méretutáni megrendelésekre külön szövetraktárunk van,** kizárólag tiszta gyapjúvalóhan gyönyörű mintájú keimekből.

Karácsonyi és Társa

10. ker., Széchenyi-körút 38.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági távirat.

New-York, szeptember 7. (C. T. B.)

	szept. 7. cents	szept. 6. cents
Buza szeptemberre	66 ¹ / ₂	66 ³ / ₈
májusra	65 ¹ / ₈	65 ¹ / ₂
decemberre	66 ³ / ₄	67
Tengeri decemberre	34 ⁷ / ₈	35 ¹ / ₂

Chicago, szeptember 7. (C. T. B.)

	szept. 7. cents	szept. 6. cents
Buza decemberre	60 ¹ / ₄	60 ² / ₈
Tengeri decemberre	30 ¹ / ₈	30 ³ / ₄

Mezőgazdaság.

Mezőgazdasági ismeretek terjesztése. A mezőgazdasági ismereteknek a nép között való terjesztése czéljából a földművelésügyi miniszter ez év telén, midőn a mezőgazdasági külső munkák szünetelnek, 39 vármegyében 670 községben 472 előadóval 2005 előadást tartatott, melyeken több mint 200.000 hallgató vett részt, kiknek 88.000 gazdasági tartalmu füzet osztatott ki. Az oktatás sikerét az arra hivatott társadalmi tényezők s első sorban a magyar földművelők osztály lelkes közreműködése biztosította s az értelemkört fejlesztő és anyagi boldogulást előmozdító gazdasági előadások hathatós eszköznek bizonyultak arra, hogy a földbirtokos és a munkásnép között a csakis jó viszonyt keltethető állandó érintkezést és jó társadalmi viszonyt ápolják. A népies gazdasági előadásokon alkalmazkodva a földműves nép egyszerű viszonyaihoz s ismeretkörüket csekélyebb igényeihez, első sorban azon helyi gazdasági kérdések lettek fejtegetve, melyek a gazdaság körében előforduló hibák megjavítását célozzák, továbbá czélszerű fogások és hasznos újításokkal ismertették meg a tanulni és haladni vágyó földművelő népet. A vándorgazdasági előadásokon kívül öt vármegyében tizenegy gazdasági tanfolyam is tartatott, melyeknek 1000 hallgatója volt a kiszáradt körből. A négyhónapos tanfolyamokon a rendszeres gazdasági gyakorlati szakképzés tüzetelt ki czélul, hogy így avatottságot, a kivitelben gyakoroltságot és az okszerű gazdasági ismeretek terén általános tájékozást nyerjen a résztvevő. A tanításnál a gazdasági szakkérdések fejtegetésén kívül a mezőgazdasággal közvetlen kapcsolatban levő s azt támogatni czélzó törvények s a társadalmi kérdések közül a szövetkezés ismertetése nagy súlyt helyezett s e tárgyról számos előadás tartatott. Az eddigi eredményekből szerzett előnyös tapasztalatok folytán a földművelési miniszter a fentebb jelzett irányban a gazdátársadalom bevonásával rendezett népies gazdasági előadásokat jövőben még fokozottabb mértékben kívánja folytatni, hogy azok üdvös hatása minél szélesebb körben terjedjen, e czélból felhívást intézett az összes vármegyei gazdasági egyesületekhez, hogy a bekövetkező télen tartandó gazdasági előadások rendezésében vegyenek részt s erre vonatkozó tervüket folyó évi október hó elején mutassák be.

Ipar- és kereskedelem.

Kiállítás Temesvárott. A temesvári munkásgép- és eszközkiállítást Dániel Ernő báró kereskedelemügyi miniszter e hónap 18-án fogja személyesen megnyitni. Ez alkalmából a kerület összes ipartestületei küldöttségileg fogják magukat képviseltetni. A miniszter tiszteletére fényes banket van tervbe véve.

Kőbányai sertéspiaccz, szept. 7. Magyar előrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) — krajczárig. Közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) — krajczárig. Fialtal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 56—56¹/₂ krajczáig. Közép (páronként 251—320 klgig terjedő súlyban) 56¹/₂—57 krajczáig. Könnyű (páronként 250 klgig terjedő súlyban; 57¹/₂—58 krajczáig). Nehéz (páronként 260 klgig felüli súlyban) 56—56¹/₂ krajczáig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 56—56¹/₂ krajczáig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 55—56 krajczáig. Sertéslelészám: 1898. szept. 5 napján volt készlet 46867 darab, szept. 6-án felhajtott 737 drb, szeptember 6-án elszállított 295 darab, szeptember 7-ére maradt készletben 47359 darab. A hizott sertés üzletirányzata lanyha.

Budapesti konzum-sertés vásár, szept. 7. A ferencvárosi petroleum raktárnál levő székesfővárosi konzum-sertés vására 1898. szept. 6-án érkezett 223 drb. Készlet 232 darab, összes felhajtás 455 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 392 drb, elszállítatlan maradt 63 drb. Napi árak: 120—180 kilós 57—58 krajczáig, 220—280 kilós 57—58 kraj-

czár, 320—380 kilós 57—58 krajczáig, öreg nehéz 56¹/₂ krajczáig, malacz 41—44 krajczáig. A vásár hangulata lanyha volt.

Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár, szept. 7. (A budapesti közvágóhid és marhavásár igazgatóság jelentése.) Felhajtott: 192 darab, ugymint: fejős tehén: tarka 160 darab, bonyhádi 32 darab. Jármos ökör nem volt a vásáron. A fejős tehénvásár élénk volt, az árak darabonként 10—15 forintra emelkedtek. Az egyes vevők közül említendők: Degenfeld József 10 darab, Lukács Antal 20 darab fejős tehén. — Következő árak jegyzettek: Tarka, kevert származású tehén 70—120 forintig, bonyhádi tehén 120—170 forintig.

Budapesti vágómarhavásár, szeptember 7. (A budapesti közvágóhid- és marhavásár-igazgatóság jelentése.) Felhajtott 3899 darab nagy vágómarha, nevezetesen: 608 darab magyar és tarka ökör, 503 darab magyar és tarka tehén, 2204 darab szerbia ökör, 327 darab szerb tehén, 156 darab bika és 101 darab bivaly. Minőség szerint 690 darab elsőrendű hizott, 2892 darab középminőségű és 317 darab alárendelt minőségű hizott ökör. Vágómarhában a felhajtás mintegy 400 darabban nagyobb volt mint a múlt héten, de a vételkedv is sokkal jobb volt, mert a helyi fogyasztás erősen növekedett. Jó minőségű hizott ökrök ára kilogrammonként 1 forintra emelkedett, minden más minőségű változatlanul maradt. Következő árak jegyzettek: hizott magyar és tarka ökör, jobb minőségű 31—34⁵/₈ forintig, hizott magyar és tarka ökör, középminőségű 28—31 forintig, alárendelt minőségű magyar és tarka ökör 23—27 forintig, jobb minőségű magyar és tarka tehén 20—32 forintig, magyar tehén, középminőségű 20—32 forintig, szerbiai ökör, jobb minőségű 24—30 forintig, szerbiai ökör középminőségű 20—23 forintig, szerbiai bika 22—31 forintig, szerbiai bivaly 16—22 forintig. Métermázsánként élősúlyban.

Budapesti szurómarhavásár, szeptember 7. (A budapesti közvágóhid és marhavásár-igazgatóság jelentése.) Felhajtott 866 darab belföldi, 63 darab növendék élő borjú. — A vásár hangulata lassu volt. Jegyzett árak: Elő belföldi borjú 32—46 forintig, kivételesen 48 forintig.

Pénzügy.

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezete. E szövetkezet tegnap tartotta rendkívüli közgyűlését, amelyen a felszámolás kimondása tárgyában hittak össze. Jelen volt 40 tag 645 részjeggyel és 338 szavazattal. Papp Elek országgyűlési képviselő és vezérigazgató elnökelt, aki kijelentette, hogy ő nem barátja ugyan a felszámolásnak, de a mult közgyűlés határozatából a mai közgyűlésen kell e kérdésben döntenet. A közgyűlés ezután egyszerű szavazással elhatározta a felszámolást. A felszámoló megválasztására kerülén a sor, az igazgatóság magamagát ajánlotta felszámolóknak, ami ellen azonban a nagyharsányi érdekelttség képviselője tiltakozott, kijelentvén, hogy nem viseltetik bizalommal azok iránt, akik az eddigi hibákat és mulasztásokat elkövettek. Ez okból azt indítványozta, hogy a közgyűlés válaszsoron egy teljesen független felszámoló bizottságot, amely oly tagokból álljon, akik a pénzügyek terén járatosak. Ezzel szemben a vezérigazgató azzal érvelt, hogy nem járja a felszámoló bizottságba oly egyéneket választani, akik az intézet ügyvitelét nem ismerik. A többség ezek után az eddigi igazgatóságot választotta meg felszámolóknak. Papp Elek vezérigazgató ismételtén biztosította a szövetkezet jelenvolt tagjait, hogy a részjegyekre 12 forint quóta fog legalább is jutni a felszámolásból. Ez ugyan sovány vigasz a megszalott részvényesekre, akik teljes 20 forintot fizettek be és évek óta kamatot sem kaptak.

Közlekedés.

Áruszállítás megszorítása. A folyó évi szeptember hóban Szepesmegyében tartandó nagy hadgyakorlatok következtében a kassa-oderbergi vasút kassa-ruttkai, poprád-felka-késmárki és igló-lőcsei vonalrésze a csapatok szállítása által annyira igénybe lesz véve, hogy a nevezett vasut a kereskedelemügyi magyar királyi miniszter engedéllyel folyó évi szeptember hó 15. és 16-án az áruk szállításánál bizonyos megszorításokat kénytelen életbe léptetni. Polgári teherárak eszerint az említett napokon Márkusfalva, Iglo, Káposztásfalva, Pográdfelka, Lőcse és Késmárk állomásokon csak az üzletszabályzat 55. szakasza 2. kikezdésében foglalt korlátozással fognak felvetetni s ezenkívül a rendes szállítási határidőhöz még 48 órai póthatáridő fog a szóban levő vonalakra nézve alkalmazásba jönni.

BABEL.

Francia regény.

(35)

Írta: Augustin Filon.

Egy pillanatra várt, aztán idegesen felé- jük jött. Amint a fiatal leány és Wilson mellé érkezett, kik körülbelül a tárna közepén áll- tak, borzasztó rázkódással reszkettette meg az egész tárnát, és Julien eszméletét veszítette.

Mikor magához tért, nem volt fogalma arról, hogy meddig tartott önkívülete: másod- perczekig, perczekig, vagy órákig. Háton fe- kűdt s körülötte teljesen sötét volt minden. Mellette, egészen közel hozzá, valaki sóhajtott:

— Ki van itt? kérdezte.

— Én, Saint-Clair Amy.

Julien könyökére támaszkodott és nyers, rekedt hangon, melyet maga sem ismert a magáénak, kiáltotta:

— Wilson!

Senkise válaszolt.

Az erőlködéstől forró izzadság lepte el a homlokát, melyről szemére hullott a verejték. Aztán arra fordult, honnan a fiatal leány hangja szólt:

— Megsérült ön, kisasszony? ... Sokat szenved?

— Szenvedek, igen! Azt hiszem eltörték a lábaim ... mozdítani sem tudok ... és ön?

— Nem tudom megérteni. Lehet, hogy a lőpor detonációja reszkettette meg az ősz- ses alépítményeket, bizonyára kinyílt vala- mely csap és ezek a gyúlékony gázok közön- löttek. Érti borzasztó illatukat?

— Igen, érzem! ...

— A robbanás összerombolta a tárna boltozatát, melynek roncsai elválasztanak min- ket a többiekől.

— Azt hiszi, hogy azok megmenekültek?

— Talán. Nem tudok semmit. Ez attól függ, hogy mennyire terjedt az összeomlás. Félek, hogy nem igen menekülhettek meg.

— Miért?

— Mert nem hallok semmiféle zajt.

— Tehát teljesen el vagyunk zárva?

— Szerencsétlenségünkre igen.

— De segítségünkre jönnek majd?

— Az bizonyos.

— És megmentenek minket?

— Reménytelen.

— Ah, csak ki tudnám szabadítani a lábamat a teher alól, mely nyomja ...

— Segítségére jövök. Majd megkísérlem.

Julien a leányhoz kuszott és a sötétben a kezét érte, mely a fuldokló görcsös erő- feszítésével kapaszkodott beléje. Tapogatódzva felismerte a leány helyzetét.

— Vigyázzon Bobra; a ruhámban van elrejtve.

— Hogyan! itt van? nincs semmi baja?

— Azt hiszem, hogy nincs.

— Lám, milyen a gondviselés!

Erőlködött, hogy a kötömböt felemelje, de nem sikerült neki.

— Egy hajszálnyira sem tudom elmoz- dítani. Ha Wilson segíthetne nekem, ketten talán elbírnák ... de a szegény ördög talán meg is halt. S ha talán a tömböt el tudnám is mozdítani, azt kockáztatom, hogy összedől az egész rakás és porrá zuz minket. Jobb volna, ha a szemet kívájnám, a szélét lefejte- nem és így szabadítanám ki a lábát.

Kihuzott zsebéből egy kést és úgy tett, mint mondá.

Hirtelen Amy felsikoltott.

— Fájdalmat okoztam önnek?

— Nem, de hozzá értem.

— Kihez?

— A halott emberhez! ... Itt van egész közel hozzám. Fel akartam hajolni, hogy hely- zefemet megváltoztassam s kezem a testét érte. Ez iszonyatos.

Julien óvatosan közeledett és csakhamar megtalálta a szerencsétlen Wilsont. Egész álsó testét összeszaggatta a lezuhanó boltozat egy darabja. Egy másik tömb felhasította nyakát és messze elgurult.

— Szerencse, hogy a sötétben vagyunk, különben szomorú dolgokat látnánk! ... De nem megyek semmire ezzel a nyomorult kés- sel, fejsze kellene. A szomszéd folyosóban egy szerszámokkal telt ládát láttam.

Amy kitalálta a gondolatát s nem engedte befejezni.

— Nem ... nem ... ha véletlenül ebben a sötétségben nem találna vissza?

És halkabban tette hozzá:

— Az ég kegyelmere, ne hagyjon ma- gamra ezzel ...

— Most nincs helye a gyermekes félelem- nek. Mindent meg kell tennünk, hogy életün-

ket meg mentjük s hogy innen kiszabaduljunk, nemde?

— Igaza van ... Menjen ... Bátor leszek.

Eltűzött, lassan a fal mellett kuszva és vagy tíz perczig maradt távol. Mikor vissza- tért a fejszével, Amyt nagy izgalomban találta.

— Dolgoznak. Hallom.

— Valóban igaz! kiáltott fel Julien. mi- után hallgatózott.

Teljes erejéből kiáltott, de hangja elve- szett a munkások fejszezsúgásában s nem hal- lotta őt senki.

— En is hozzáfogok s így meg fognak hallani. Közel vannak.

Reácapott a széntömbre. Minden esa- pása fájdalmas érzést kellett a leány leszori- tott lábában, azonban Amy uralkodott fájdal- mán, melyet csak ideges mozdulatai árultak el némileg.

Egy darab letörtött, aztán egy második, egy harmadik; Julien gondosan távolította el a törmeléket. Végre érezte Amy, hogy a lába kiszabadult.

— A lábnak — szólt a fiatal ember — borzasztóan nagy sérülést kellett szenvednie, és azt hiszem, hogy a csukló fölött el is tört, de lehet, hogy csak kifizamadott.

— Csak ne sántítanak majd! ... Ha a tudnám, hogy sántítani fogok, inkább nyomban meghalnék! ...

— A zsebkendőinkkel, ha úgy tetszik, majd egy kissé összekötözöm a lábát ... Ha műtész nem lesz megelégedve a munkámmal, meg fogja neki mondani, hogy azt tettem, ami lehetséges volt és ez se volt könnyű dolog.

Mikor ez megvolt, Amy nyugodtabbnak vallotta magát. Julien újból kiáltott és most meghallották. Sok erőlködéssel meg tudták egymást érteni:

— Ki van ott?

— Delaunay.

— Saint-Clair kisasszony önnel van?

— Igen.

— El?

— Igen.

— Wilson?

— Meghalt.

(Folytatása következik.)

A főszerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős: Kálnoky J. h. szerkesztő.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. szeptember 7-én.

Table with multiple columns listing market prices for various goods, bonds, and currencies. Includes sections for 'Állampapírok', 'Záloglevelek', 'Elsőbbségek', 'Részvények', and 'Közzétett vállalatok'.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, csütörtök, 1898. szeptember 8-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Évi bérlet: 12 f. Hav bérlet: 1 f.

II. Fákóczy

Ferencz fogsága.

Eredeti darab 5 felvonásban. Itta az igazgató.

Személyek:

Zrínyi Ilona, Rakóczy Ferencz, Károly, Amália, Keleny, Lehmann, Ötvör, P. Károly, Graf Beeresny, Króty, Némény.

Kezdete 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

A cigánybáró.

Nagy operette 3 felvonásban. Jokai után írta: Schützler Im. Németh fordította: Gárdonyi és Radó Antal. Zenejét szerz. Strauss János.

Személyek.

Zsupán Kálmán, Arzóna, a leánya, Mirabella, Ötvör, a fia, Carnaro gróf, Barinkay Sándor, Czizra, Szaffi, Gábor diák, Mária, Pál, Józsi, Ferő.

Kezdete 7 órakor.

VÁROSLIGETISZÍNHŐR

Igazgató Föld Zsigmond.

Délután fél 3 órakor mérsékelt helyekkel.

Szép Heléna.

Nagy operette 3 felvonásban.

Este 7 és fél órakor rendez helyekkel.

Ki-e a gyerek?

Énekes bohózat 3 felvonásban.

VIGSZÍNHÁZ.

247. szám. 247. szám.

A Prony-utcai ur.

Először 3 felvonásban. Ittál: Maurice Bouffé és Achille Tavernier. Fordította dr. Ince Henrik.

Személyek:

Bazant Andre, Dugastel Viktor, Nathalie, Courtavelle, Martha, leánya, Trumieres, Poveraris, Lucette, Anabole, Turvényzak elnöke, Stárat, Jaotin, Bonifave, házmeester, Gényer.

Kezdete 7 és fél órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Aranylakodalom.

1848—1898.

Látrányos alkalmi játék. nyolc képből, dalokkal és táncokkal.

Ittál: Beöthy László és Rakosi Viktor. Zenejét összeállította: Fekete J.

Személyek:

Koltay Jenő, Katalin, Béla, fiúk, Nyárády, Honka, Vidács János, Emerenzia, Ben tábornok, Pálfi, százas, Mikulak János, Krauszházi, Tancsics, A kormanyzó, Krucz, falafaló, Pista, völgyény, Boriska, Nikolajevics Iván, Szergejevics.

Kezdete 7 és fél órakor.

BUDAI SZÍNHŐR

Viola,

az alföldi karamia.

Eredeti népszínmű 5 felvonásban.

Kezdete 7 órakor.

Színházi műsorok.

Table with columns: Nemzeti Színház, M. kir. Operaház, Vig Színház, Népszínház, Magyar Színház, Budai Színház, Kisfaludy Színház. Rows: Péntek, Szombat, Vasárnap d. u., Este.

A Kőbányai Király-Sörfőző

dr. Korányi és dr. Kéty egyetemi tanár urak által gyógycélokra ajánlott

„Malátasöre“

Idegbajokban, vérszegénység, emésztési zavaroknál, gyengeség, stb. kiváló sikerrel használtatik.

Legkellemesebb üdítő-ital.

Megrendelhető a gyári irodában Kőbányán, vagy a városi irodánkban VII., Kertész-utca 40.

Ötödik évfolyam. Ötödik évfolyam.

SOMOGYI MÓR tanár, államilag képesített

okl. zenetanár, zongoraművész igazgatása alatt álló magán

ZENE-CONSERVATORIUMAI

IV., Károly-körút 2., I. em.

VII. ker., Erzsébet-körút 44., I. emelet.

Table with columns: Ének, Ének. Operette, Zongora. Rows: Somogyi B. Car., Bekor József, Somogyi Mór.

Table with columns: Hegedű, Gordonka, Fuvola. Rows: Janusz Béla, Schultzy Gyula, Weinbaum, Chrisztian.

Table with columns: Cimbalom, Szavalás, Francia nyelv. Rows: Halász Mariska, Jászai Mari, Roboz Andor.

Table with columns: Zeneszerzés, Irodalom-történet, Festészet. Rows: Somogyi Mór, Dr. Lázár Béla, Mannheim Gusztyv.

Table with columns: Zene-történet, zeneesztetika, Stojanovits Jenő.

Növendékek felvételnek: naponta 9—1 óráig és 3—6 óráig az intézetek helyiségeiben IV., Károly-körút 2. VII., Erzsébet körút 44. Bérleti díj 2 frt. Tandíj: zongorára, vonós- és fúvó-hangszerekre havi 5 frt, a felsőbb osztályoké havi 7 frt, ezekre havi 12 frt.

Advertisement for Heim H., Budapest és Bécs. Includes image of a chimney and text: Heim H., Budapest és Bécs. Kíttető hírnevű cs. s kir. kiz. szab. kályháink. MEIDINGER-OFEN H. HEIM. valóságban csakis főkönyvekben Budapestben, Thonet-udvar, kaphatók.

A pesti izr. hitközség előjáróságától.

Tekintettel a közelgő zsidó főünnepekre ezennel közhírré teszszük, hogy a dohány-utcai templomi, rombach-utcai zsinagógái, továbbá a Wesselényi-utcai fiúiskolái és sip-utcai leányiskolái imatermek imaszékeinek bérbeadása

1898. szeptember 8-án (csütörtökön) kezdődik és naponként d. e. 9—12 és d. u. 3—5-ig fog folytatást a következő helyiségekben:

- I. a dohány-u. templomi imaszékekre nézve VII., Sip-u. 12., I. 12., hitk. iroda. II. a rombach-u. zsinagógái imaszékekre nézve VII., Rombach-u. 7., zsinagóga. III. a leányisk. imatermek imaszékeire nézve V., Sip-u. 12., földszint, leányiskola. IV. a fiúiskolái imatermek imaszékeire nézve VII., Wesselényi-u. 34., fiúiskola.

A mult évi templomi és zsinagógai imaszékbérlők a bérbeadási idő első három napján elsőbbséggel bírnak.

Budapestben, 1898. szeptember hó.

A pesti izr. hitközség előjárósága.

Kőbányai Király-Sörfőző-részvénytársaság.

Alaptőke: 4,800.000 korona. Telefon: 61—50.

Maláta-sör.

Bajor módra készült ezen legjobb sörgyártmányunk arra van hivatva, hogy az enemi külföldi árukat kiszorítsa.

Kellemes zamata miatt kedvelt üdítő ital és gyógyhatásánál fogva a legelső orvosi szaktanárságok melegen ajánlják, különösen dr. Korányi Frigyes és dr. Kéty egyetemi tanár urak tanúsítják, hogy ezen sör sikeresen használható bizonyított idegbajokban, vérszegénység, emésztési zavaroknál, gyengeség, stb. maláta-sörünk valóságos gyógyszer.

Árak vidékre: Nagy láda: 60 kis palack 6 frt, betét 4 frt, összesen 10 frt. Kis láda: 30 kis palack 3 frt, betét 2 frt, összesen 5 frt budapesti vasúti állomásra szállítva utánvétellel.

Hónapokig eltartható. A ládákért és palackokért adandó 4 frt. illetve 2 frt betétet — azoknak bérmentes visszavásárlásakor — visszafizesszük.

Megrendeléseket elfogadjuk: Gyári irodánk Kőbányán, Városi irodánk: VII., Kertész-u. 40. és vidéki raktárosaink Budapestben kapható minden nagyobb fűszerkereskedésben és poharunkint a Quisisana buffethen Váci-körút 12.

Kőbányai Király-Sörfőző-részvénytársaság.

Advertisement for Fehér ló szálloda étterme. VIII. ker., Kerepesi-ut 15. sz. Magyar, francia konyha. jó valódi borok, gyors kiszolgálás, mérsékelt árak. Esténként kifünő cigányzene hangversenyez. FARKAS JÁNOS, vendéglő-tulajdonos.

Advertisement for MOST Pollatschek-féle cipőraktár. VIII., Kerepesi-ut 23. sz. Van szerencsém a nagyvárosi vásáros és vidéki vevőimet. Itt találhat értesíteni, hogy a 10 év óta fenálló és legjobb hírnévű cipő-üzletemet IV., Károly-körút 4. sz. helyiségben VIII., Kerepesi-ut 23. sz. old helyetemen millió a vevőimnek birtokait továbbra kitűnő ügykezeléssel juttatom az az, hogy legjobb és legújabb árucikkal a birtokait kitűnőmellesével s reméltem, hogy a tisztelt vásáros vidéki vevőimnek továbbra is csupán tekintetben kitűnő gőgöm. Tel. és háztel. POLLATSCHEK E. cipőraktár Budapest, VIII., Kerepesi-ut 23. szám. Telefon: VII., Csömör-ut 6. sz.

Advertisement for Kanitz Ferencz és Tsa szepességi vászonraktárában. Kocsuth Lajos-utca 11. sz. a kaphatók.

Advertisement for Legnagyobb raktár rajzeszközökben, rajz- és vízfestészeti szerekben. Seehfehlner J. L. Cs. és k. n. v. papír-, rajz- és festészes kereskedésében Budapest, IV., Váci-utca 9. B. árjegyzékem bárkinek ingyen és bérmentve megküldeték. 1364

Kérjünk speciális árjegyzéket vízvezetésekről.

Mindenemű vízvezetékek és szivattyúk városok, községek, falvak, villák, parkok, majerok, gyárak vízzel való ellátására. Szelmotorok önszabályozással, a viharbiztonság kezesége mellett. Elismert legjobb gyártmány. Hőlégszivattyúgépek, melyek kúthoz is.

Hydraulikus vízemelő-kosok erősített rugó-szeleppel, önműködő és állandó vízemelőképeséggel minden magassághoz.

kézi szivattyúk minden viszonyhoz, kuménységhez és nyomómagassághoz.

LAKOS NÁNDOR
hidrotechnikai fródiája, szelmotor, szivattyú- és vízvezetési berendezések vállalkozója.

Budapest, VIII., Kölső-Kerepesi-út 1

Zongorák és pianinok

A világ első gyáraitól, valamint saját készítmények, melyek zeneművészek által a zongoráknak nevezettek el, ez időben legszilidabban vásárolhatók. 224

Keresztély mintazongora termében
Budapest, Váci-körút 21. sz.

Újcska zongorák decseréltetnek és hangolások valamint javítások lelkismeretesen eszközöltetnek.

Váci-körút 21. sz. (Ipar udvar).

BUTOROK

részletfizetésre
legjutányosabb áron

Ehrentreu és Fuchs
testvéreknél

Budapest, Teréz-körút 8.

Meldinger kályhagyár

EHRlich J. és H.
Budapest és Bécs.

Budapest, IX., Lónyay-utca 17. szám.

Meldinger tüllő- és szabályozó-kályhák. Keszárny-kályhák Siemens-Ehrlich-szabályozás szerint. Meldinger cserépburkolattal, új szerkezettel központi légfűtések és szállások.

Pontos tudóvészéseknek
a Pater Kanten-féle
nemes fenyő-kivonat.

Működés hatása a legkésőbbes esetekben is. Számtalan elismert orvos uraktól és előkelőségtől is. 1 liter ára 5 Ft. 1/2 liter 2 Ft. 30 kr., 1/4 liter 6 Ft. 30 kr. Letételek ingyen. Valódi csakis a készítőnél.

Becker János gyógyszerfára
a Szt. Háromsághoz 1202

BILLÉD, (Teremtál-megye).

Nagy boltkelyiség

a József-körút legélénkebb helyén f. évi november hó 1-ére

kiadó.

Czim a kiadóhivatalban.

MŰSZARI IRODA

Engelsmann
Rezső
Magánmérnök

BUDAPEST
Múzeum-körút 15.

Elfogad
MŰSZAKI KÍSÉRÉSEK
kivitelét
MŰSZAKI KÍSÉRÉSEK
MŰSZAKI KÍSÉRÉSEK
MŰSZAKI KÍSÉRÉSEK

Mindenemű ócska

ajtók
és
ablakok

méret után, teljesen befalazásra elkészítve, olcsón kaphatók

Temesváry Géza
Budapest, Újváros-ter 4.

Fontos ünvédelemre.
Sulló ogg-Nemesis
6 kövélit revolver csak

Való-

di francia különlegesség
okoskís F. Bergmann
filis legújabb felfedezés
méggyárastól legújabb felfedezés
beszerezhető

Polgár Sándorné
Budapest,
VII., Erzsébet-körút 50.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetnek

A szabadalmazott

„FAIRBANKS“-mérlegek

szabados rendszerűek, tolosúlyos fémmerékkel bírnak és a hid minden pontján egyenlően mérlegelnek.

Gazdasági-, szeker-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket.

különbontásúak, gazdaságok, közszégek és uradalmak részére a legjobb meggyőződéssel ajánljuk. Gazdasági egyesületi tagok kedvezményben részesülnek.

„FAIRBANKS“ mérleg- és gépgyár-
részvénytársaság.

Budapest, Andrassy-ut 14. Gyár: Váci-ut 156.

Megrendelések közvetlen közp. irodánkhoz Andrassy-ut 14. sz. intézendők.

Egy fog 1.50.

Fogak és fogsorok

12 évi jótállással.

Papoknak, tanulóknak, kiváltságelemeknek 40% engedmény.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

KOSZTOLÁNYI ARTHUR
fogspeciálista

Budapest, Kerepesi-út 64. szám, II. emelet.

Makulátina-

papir

olcsón kapható

Bővebbet a kiadóban.

Keh-i-noor

legjobb eredeti angol alkotásból, a legújabbakban
és a legújabbakban előállított
kék pártok — melyek elő-
kézetlen könnyen fel- — jás-
nagyban kereskedőknek,
1200 akadémiai és egyenként
Bécs és Lipca ország
Budapest, VI., Váci-kör-
út 61. Utjánál ottannan be-
rendezett amerikai keré-
párkók, melyek a széles
közlekedés és a nagy sebesség
alkalmja. Vannak egyszerűen
fekete és fekete színűek a t. sz.
közlekedés legújabb felfedezésben
meghívni.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A szab. m. kir. osztálysorsjáték főelárusítója

Budapest-Terézvárosi

Bank- és Váltóüzlete

WEIL F.

Budapest, Andrassy-ut 7. szám,
ajánl a bekövetkezendő utolsó főhúzásra, melynél a legszerencsés esetben

Egy MILLIÓ korona

1 jutalom	4.600.000 korona	3 nyerm.	20.000 kor.
1 nyermény	400.000	20	10.000
1	200.000	50	5.000
1	100.000	400	2.000
1	50.000	720	1.000
1	40.000	1000	500
2	30.000	27800	200

Összesen 30.000 nyermény 9.550.000 korona összegben jön döntésre.

Vételsorsjegy és pedig

egész	80 ft	fél	40 ft	negyed	20 ft	nyolcad	10 ft
-------	-------	-----	-------	--------	-------	---------	-------

Húzás szeptember 14-től október 13-ig. Miután már csak kevés sorsjegy van készletben, kérik a megrendelést azonnal eszközölni.

Több kiállítás díjnyerővel kitüntetve
Budapesti Játékos és Ablakdíszgyár

Justus Sándor és fia
Andrassy-ut 60. sz. Csengery-ut sarján,
ajánlja

gördülő faredőnyeit
szabádművel vagy berendezéssel készítenek.

szabadalmazott hengerverszerkezetével II

és minden székbe rugó gyártmányait. Árjegyzék vagy katalógus ingyen és bérmentve. Telefon 23-04.

Hirdetések
felvételnek lapunk kiadóhivatalában

VIII., József-körút 65. szám.

Több száz szoba asztalos- és karpitos

BUTOR

kizárólag szilárd munka a legújabb stílusban

következő áron adtnak el kezeség mellett.

2 székény	30 ft	1 szalon garnitúr	80 ft
1 asztal	25 ft	1 szalon garnitúr, barsony	120 ft
1 fotel	20 ft	1 szalon garnitúr, selyem 135, 150, 165, 180, 200 fttől	150-200 fttől
1 kredenz márványlappal	40 ft	egész 600 ftig	
1 ebédlő asztal	50 ft	1 ebédlő diván	50, 55, 60 ft
		Ebédli berendezések 150, 185, 200, 230, 250, 300 fttig.	
		Angol-, barok-, góthstílusban 500 fttől 2500 fttig és	
		valjabb.	500

Hálószobák 120, 140, 160, 170 fttől feljebb 800 fttig.
angol-, barok-, renaissancestílusban.

Üzletünk kizárólag csak
VIII. ker., Kerepesi-ut 9/a. sz.
Pannónia-szálloda mellett.

Patyi Testvérek
10- és székvárosi butortelep.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Címzés is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Mindonkét esetben könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

Kiadóhivatal:

VIII. kerület, József-körút 65. szám.

Előre fizetendők készpénzben, levélbélyegkeken vagy postautalványon.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK

az ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker. József-körút 65.) a következő üzletokban:

- I. ker., Járnök-utca 22. **Év. Balásovits Györgyné** nagytűzde.
- II. „ Fő-utca 7. sz. alatt **Eisenbach Vilmos.** fűszerkereskedése.
- IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. **Szántó Már,** dohánytűzde.
- IV. „ Harsisch-bazár **Dévai Józsefné,** dohánytűzde.
- IV. „ Petőfi-tér 3. szám **Hemetsch A. J.** dohánytűzde és újságírda.
- V. „ Nagykorona-utca 20. sz. **Lówinger Gyula,** fűszerkereskedése.
- V. „ Doroitya-utca 13. sz. **Weil Vilmos,** dohánytűzde.
- V. „ Váci-körút 6. szám **Morcs Janka,** dohánytűzde.
- V. „ Sípót-körút 22. szám **Wolff Zsigmond,** dohánytűzde.
- VI. „ Teréz-körút 54. szám **Breuer nővérek,** dohánytűzde.
- VI. „ Andrássy-ut 48 szám **Bokrosy Ilona,** dohánytűzde.
- VII. „ Erzsébet-körút 50. szám **Reiser Róza,** dohánytűzde.
- VII. „ Erzsébet-körút 7. szám **Freud J.** dohánytűzde.
- VIII. ker., a Nemzeti színház bérk. **Sopronyi V.** dohánytűzde.

s ugyane helyeken mindennemű felvilágosítások készségesen megadtnak.

Apró hirdetések 20 kr.-on alól nem közöltetnek. — Poste-restante levelek bélyegkötelesek.

KIADÓHIVATALI ÜZENETEK.

Földbirtokos Vámos-Mikola. A bélyegilleték feljében járó 30 krajczárt még ez ideig ugyan nem kaptuk, mindazonáltal a hirdetést közöljük.

LEVELEZÉS.

Leveleznék egy intelligens jellemes fiatal emberrel csórom szórakozni. Választ „Miczike“ néven kérek a kiadóhivatalba. 6123-1

Ennikém Feljövünk, mind a ketten, vigyáz arra, gamire kertelek. Csókokkal sokszor. 6130-1

Miczike. Kedves soraira már nem számítottam. Csak a legutóbbi sugallataira mentem a postára. Meglepetés miatt sorait 7-én kaptam kezemhez. Kedves soraidan jeltett időt elkéstem. Kérem előbbi uton tudatni, lehetséges-e vasárnap délután. Kézelt csókolja Diskrézió. 6993-1

Alb. Remélem, szeretnék meg fog felelni és nem esztőlészik, gy mint a mulkor. Igen kérem, hogy szigorúan tartsd magát ahhoz, mert másodszor nem lesz pardon. Lévelem. 6126-1

Egy intelligens izraelita kisasszonytól óhajtok levelezni. Ajánlatok „Földbirtokos“ jelge alatt kéretnek Vámos-Mikola poste restante. 1987-1

Z. . . . G. . . . Sopron. Távollétem miatt csak hecses sorait s mondhatom, igen meg vagyok lelve, hogy ideutazását egy hónappal elhalasztotta, kelőt számítottam rá, hogy október első napjaiban szerencsém lesz önt megismerhetni. Ha már egyszer elhátarozta, hogy Budapestre költözik, akkor kérem ne bessen ezzel, hanem jöjjön fel mihamarább s díszítse jelenlétével a fővárost. Hónap folytatom. Üdvözlő a távolból kézesókoló híve T. G. 6124-1

HÁZASSÁG.

Férjhez adom igen eszes, házas, szerény igényű 20 éves lányomat, egy intelligens bírtos állású izr. vallású uriemberhez. Nével ellátott levelek „Magdáléna“ jelge alatt e laphoz kéretnek. 6122-2

ÁLLAST KERES.

Okleveles Liszti óvónő, a kereskedelmi tanfolyamot is kitűnő eredménnyel végezte, elemi osztályok tantárgyából magánórát adására ajánlkozik. Esetleg közeli vidékre is elmegy. Czim a kiadóhivatalban. 1980

Könyvelő, aki jelenleg is egy magyarországi vállalatnál és minőségben alkalmazva van, állását változtatni kívánja. Szíves megkeresések „Könyvelő“ alatt e laphoz kéretnek. 6032-2

Zanítójelölt ajánlkozik házi tanítónak intelligens családdhoz, ki e téren nagy jártassággal bír és a héber oktatásban kiváló tehetsége van. Igényei szerények. Czim a kiadóban. 6114-3

Okleveles óvónő, kinek jó gyakorlata van és kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, órák adására, esetleg félnapra ajánlkozik gyermekek mellé, elemi osztályokra is előkészít. Czim a kiadóban. 6118-3

Sz. irodai munkálatokban jártas kisasszony, ki a magyar és német nyelvet bírja és szép írása van, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 6108-3

Megbízható 30 éves, izr. vallású, nős ember alkalmazást keres mint felügyelő, vagy raktárnok. Szíves megkereséseket e laphoz kér „Hüség és szorgalmas“ jelge alatt. 6056-3

ÁLLAST KAPHAT.

Nevelő kerestetik egy 8 éves leányka mellé, ki cseméit, németet és zongorát tanít. Franciaul tudók előnyben részesülnek. Evi fizetés 240 frt. Ajánlatok Erber Éde, Pta.-Halom, u. p. Vecsés címre kéretnek. 6904-4

Felolvasónőnek kerestetik fiatal, rokonszenves s: a) szöke hölgy, magas fizetéssel. Czim a kiadóhivatalban. 1991-4

Azonnali belépésre keresek 18 éves leányom mellé egy magyarul, németül és francziául tudó kisasszonyt, az illetőnek a zongorából is kell tanítania. A fizetési igényekkel ellátott ajánlatok „X. Y.“ alatt a kiadóba küldendők. 6106-4

Két kis fiú mellé kerestetik egy nevelő, francziául tudók előnyben részesülnek. Ajánlatokat referenciákkal „Állandó“ alatt a kiadó továbbít. 6110-4

OKTATÁS.

Czimbalom-tanítónő ajánlkozik, tanít a legkitűnőbb tanmód szerint (óránként 50 kr.). Ugyanott egy remekhangú, pedálos Horváth-féle czimbalom is eladó 60 forintért. Czim a kiadóhivatalban. 5694-5

Neuwirth-intézet. Hatóságilag bejegyzett magánruhavarró és szabászat tanintézet kiprobált könnyű tanmód szerint. Ezenkívül praktikus tanfolyam fehér, színes- és arany-hímzés tanulására. Tanfolyamok minden nap délután 5 óráig vétnek fel. S. né Neuwirth Regina, Rottenbiller-utca 39. (Lövölde-térnél.) 1931-5

Zongora-órákat szerény díjazás mellett ad házában, vagy házon kívül gyakoroltat kiadóhivatalban. Cime megtudható a kiadóhivatalban. 6074-5

Német- és francia-nyelv oktatására elvállalok néhány tanuló szerény díjazás mellett. Levélbéli megkeresések „Német-francia oktató“ alatt továbbít a kiadóhivatal. 6034-5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Földszintes ház 246 négyzetögl a Szövetség-utca közti, 40.000 forintért eladó. „Ügynök kizárva.“ Czim a kiadóban. 6899-7

Rákos-Palotán a Széchenyi-telep, illetőleg a körvasút közvetlen közelében egy 12000 négyzetögl nagyságu ölenként 3-25, telek jutányos árban eladó. 5256-7

Megbízható és jártas egyén, kik venni vagy eladni szándékoznak házat és telket (Újpest környékén), jutányosan közvetít. Az érdeklődők forduljanak hozzá egész bizalommal. Czim a kiadóhivatalban. 5268-7

A Ságmányoson, valamint Agyalföldön Szent utczában, néhány telek jutányos árban eladó. Czim a kiadóhivatalban. 5402-7

Újpest legszebb helyén ujonan épült ház, a villamos vasúti állomás mellett, 14.000 forintért eladó. Szükséges tőke 6000 forint, a többi bankteher. Czim a kiadóban. 5020-7

ELADÁS.

Elegáns menyasszonyi ruha olcsó áron eladó. Czim a kiadóban. 6082-8

Butorvevőknek, mielőbb szükségüket beszerzik, becses figyelmébe ajánljuk Nemes és Lengyel butorraktárát, Belváros Kecskeméti-utca 6. hol mindennemű butorok egyszerű és díszes kivitelben, továbbá eldobható raktár miatt bámulatos olcsó áron eladtnak. 6391-8

Újpesten, a piac téren legelőnőbb forgalmu helyén egy fűszerüzlet, pálinka-, sör- és borengegyelőly más vállalat miatt eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6116-8

A s.-tarjáni üveggyári élelmezési üzlet (korábban nélkül) f. é. október hó 1-től bezár, esetleg kezelésbe kiadó. Bővebb felvilágosítással szívesen Kohn Lipót fűszerüzlete S.-Tarjánban. 1981-8

Jóasztalok, két darab, az egyik 160. a másik 140 centiméter hosszú, mindenké 7.000-8.000-ig olcsón eladó. Czim a kiadóhivatalban. 6050-2

VÉTEL.

Magyar Compass 1878-1883-iki évfolyamainak megvételre kerestetnek. Ajánlatok az év megjelölésével a kiadóhivatalba. 6046-9

KIADÓ SZOBÁK.

Tejjes ellátást kaphat két fiatal ember a jövő tanévre egy tisztességes izr. családnál, közel az Erzsébet-körút és a Baresny-utczához. Czim a kiadóban. 5914-10

Intelligens családnál lakást és teljes ellátást kaphat olcsó ár mellett 1-2 vidéki fiú a Józsefvárosban. Kitűnő házművel biztosított. Czim a kiadóban. 5738-10

A Nádor-utczában egy elegánsan butorozott utcai szoba kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5854-10

Élső, emeleti utcai szoba, csinos butorozattal, külön bejárattal kiadó. Czim a kiadóban. 5970-10

LAKÁS KERESTETIK.

November 1-ére egy lakás kerestetik a VI. kerületben. A lakás álljon 2 utcai, esetleg egy udvari-, elő- és fűrdőszobával stb. Az évi bér megnevezésével ellátott ajánlatok e laphoz kéretnek „November 1.“ czímen. 5990-11

Lakást keresek a VI. kerületben, mely álljon 2 utcai szobából, előszoba, fűrdőszoba, s tőből. Az ár megemlítésével ellátott ajánlatot a kiadóba kérek „Terézváros“ czímen. 5512-11

SZOBA KERESTETIK.

A Ferencz-városban egy tiszta utcai szobát keresek intelligens családnál, esetleg tejjes ellátással. Ajánlatok az ár megnevezésével „Jó lakó“ alatt kéretnek a kiadóba. 6132-12

A kerepesi-úthoz közel egy izraelita családnál keresek teljes ellátással egy tiszta, butorozott szobát. Arral ellátott ajánlatok „A. B.“ alatt kéretnek a kiadóhivatalba. 5958-12

KIADÓ LAKÁSOK.

Kiadó lakás a Nagymező-utczában, mely áll 2 utcai, egy udvari szoba, előszoba, stb. Évi bér 500 frt. Czim a kiadóban. 6002-13

A Garai-utczában 2 utcai szoba, előszoba, konyha, speiz stb.-ből álló lakás sürgős elutazás miatt rendkívül olcsó áron kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 5236-13

A Futó-utczában egy első emeleti utcai szoba konyhával stb. 2 hónapra 20 frt szeptember 1-ére kiadó. Czim a kiadóban. 5904-13

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, egyleti helyiségnek, vivőteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 3662-17

Nagy bolt helyiség a József-körút legnagyobb forgalmu helyén kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4706-17

Kerékpáriskolának, könyvnyomdának, vagy más ipari célra is igen alkalmas földszinti utcai helyiség, 12 nyílással az utcára, a vizsgiház tözsomszédságában, azonnal kiadó. Czim a kiadóban. 5548-17

KÜLÖNFÉLE.

Elveszett folyó hónap 6-dikán délután 12 1/2-1 vagy 2 1/2-3 óra táján a Mária-Valéria-utca Gizella-tér-Deák-utca és Bécsi-utca közötti utronalon keltős fedélű női arany remontoir-óra, vékony ezüst lánczettel és függelékekkel, ezek között arany Szent György tallerral és keltős fedélű arany medaillonnal. A megtaláló, ha a tárgyakkal e lap kiadóhivatalában jelentkezik, az értéknek megfelelő jutalomban részesül. 6134-18

Köhögésnél, rekedtségnél vegyünk 30 kr-ért Réthy-féle Pometafó-cukorkát. 1537-18

Kitűnő állású ruhákat készít 5 forinttól feljebb gyakorlott szabónő. Czim a kiadóhivatalban. 1983-19

Elegáns és legújabb divatu női ruhák, őszi, téli kabátok készülnek Thurn János negyven évi fenálló női divattermében, Harsisch-bazár II. lépcső, III. em. 36. ajtó. Ugyanott tanulóleányok is felvételnek. 1935-18